

TIRA IQEDDSEN

ILAWIYYEN

Adlis Wiss Třata
n
Ttawrat

(Ttawrat, Zzabur d Inabiyyen)
English title: The Holy Scriptures
The Old Testament (Law, Books and Prophets)
© www.tarifit.info
April 2015

All rights reserved. Free and unlimited reproduction
and distribution of this publication in whatever form is permitted
on the condition that the contents of this publication will not be changed
and this same and complete copyright notice will be included.

Marra řħuquq ttwađemnen. Itwasmeh ad itwagg wedlis-a εawed s εřam kuř ibriden
u s marra tiřelli, maca břa abeddeř n min dayes.
Ittxeřsa ad itwagg dayes řebda awař-a simant nnes marra zi jjihet n řħuquq.

AYT N LAWI

X tiyarşa

1¹ Uca iřaya i Musa uca issiweř SIDI akides zeg Uqıđun n Umsagar, inna:
2² “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen:

‘Mařa řed zżaywem issqarreb ict n tewhibt i SIDI, *xenni* ad tessqarrbem **tawhibt nwem zi řebhayem**, zeg ifunasen d tfunasin niř zeg wuđi.

Tiyarşa n wecmađ

3³ Mařa tawhibt nnes d ict n **tyarřt n wecmađ zeg ifunasen d tfunasin**, *xenni* ad dd-issqarreb ijj n uwtem icnan qaε. Ad t yawi řar tewwart n Uqıđun n Umsagar mařend ad dayes ittwaf arđa zżat i wudem n SIDI.⁴ Ad yegg afus nnes x uzeđif n tyarřt n wecmađ uca ammu i řa tettwaqbeř *tyarřt* di řtweε nnes mařend ad xas tefdi.⁵ Ad iřarř i umezıyan n ufunas zżat i wudem n SIDI uca tarwa n Harun, ikehhanen, ad dd-ssqarrben idammen, ad ssfarryen idammen řar marra iyezdisen x uealřar nni iđan řar tewwart n Uqıđun n Umsagar.⁶ Ad ikkes tirmect n tyarřt n wecmađ uca ad tt iqđee d iceđiqen.⁷ Tarwa n Harun, akehhan, ad ssarřen timessi x uealřar uca ad settfen akeccuđ x tmessi.⁸ Tarwa n Harun, ikehhanen, ad settfen iceđiqen u azeđif d tdunt n tyezżař x ukeccuđ nni iđan x tmessi i iđan x uealřar.⁹ Netta ad issird ađan nnes d iđaren nnes. Akehhan ad issbexxar man aya marra x uealřar. *Aqa* d ict n tyarřt n wecmađ, ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwařet ittfuřen i SIDI.

10¹⁰ Mařa tawhibt nnes d ict n **tyarřt n wecmađ zeg wuđi**, zeg iřuřiyyen niř zeg iřayđen, *xenni* ittxeřša ad dd-issqarreb ijj n uwtem icnan qaε.¹¹ Ad as iřarř zżat i wudem n SIDI řar uyezdise n ccamal n uealřar uca tarwa n Harun, ikehhanen, ad ssfarryen idammen nnes x uealřar řar marra iyezdise nnes.¹² Ad t ibđa d iceđiqen, ak-d azeđif nnes d tdunt nnes n tyezżař, uca akehhan ad ten isettef x ukeccuđ nni iđan x tmessi i *iđan* x uealřar.¹³ Ad issird ađan nnes d iđaren nnes s waman. Akehhan ad issqarreb man aya marra u ad t issbexxar x uealřar. *Aqa* d ict n tyarřt n wecmađ, ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwařet ittfuřen i SIDI.

14¹⁴ Mařa tawhibt nnes d ict n **tyarřt n wecmađ zeg iđađ** i SIDI, *xenni* ad dd-issqarreb tawhibt nnes zi tejlilleřin niř zeg idbiren imezıyanen.¹⁵ Akehhan ad t yawi řar uealřar, ad as ikkes azeđif uca ad t issbexxar x uealřar. Ad iřemm idammen nnes x uyezdise n uealřar.¹⁶ uca ad as ikkes aseıru ak-d min dayes iqqimen u ad inđar aya zżat i uealřar řar uyezdise n ccarq x wemcan n iyyeđ.¹⁷ Ad t iřbed zeg wefriwen, *maca* war t ibeřti ca uca akehhan ad t issbexxar x uealřar, x ukeccuđ nni iđan x tmessi. *Aqa* d ict n tyarřt n wecmađ, ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwařet ittfuřen i SIDI.’ ”

1:2 ‘niř’ - s Teibranit ‘u’.

1:3 Uffıy 29:10

1:6 ‘di iwetwiten’ s Teibranit ‘di iwetwiten nnes’.

ILAWIYYEN

Tiyarša n řyġet

2¹“Mařa ħed issqarreb-dd ict n tewhibt n řyġet ġar SIDI, ad tiři tewhibt nnes n waren azdad uca ad xas iseyyeb zzeċt uca ad xas issars jġawi. ²Ad tt yawi ġar tarwa n Harun, ikehhanen, uca iġjen zzaŷsen ad ikxi iġ n wuru iccur zeg waren azdad nni u zi zzeċt nni ak-d marra jġawi uca akehhan ad issbexxar aya x uealřar i řidaret i tewhibt nni. Aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwaġet ittfuġen i SIDI. ³Min iqqimen n tewhibt n řyġet, ad yiři i Harun u i tarwa nnes. Aqa d amqeddas qaē zi marra tiwhibin n tmessi n SIDI.

⁴Mařa tqedmed ict n tewhibt i iġan d ict n tewhibt n řyġet darġen tt di tefqunt, xenni ad tiři d řemsemnat břa antu, ixegġden s zzeċt, uřa d tiřfaf břa antun ttwadehnen s zzeċt, marra zeg waren azdad.

⁵Mařa tawhibt nnek d ict n tewhibt n řyġet gg^win tt x wexdim, xenni ittxeřša ad tiři n waren n azdad břa antun, xeġġden tt s zzeċt. ⁶Ad tt tebdid d iceġiqen uca ad xas tseyybed zzeċt. Aqa-tt d ict n tewhibt n řyġet.

⁷Mařa tawhibt nnek d ict n tewhibt n řyġet gg^win tt di třajjin, ad tiři tewjed s waren azdad ak-d zzeċt. ⁸Tawhibt n řyġet, i zzaŷsen iwejden, ad tt tawyed ġar SIDI. Bnadem ad zzaŷes dd-iqarreb ġar ukehhan uca wanita ad tt yawi ġar uealřar. ⁹Ad ikxi ukehhan zi tewhibt n řyġet i řidaret uca ad tt issbexxar x uealřar. Aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwaġet ittfuġen i SIDI. ¹⁰Min iqqimen n tewhibt n řyġet ad yiři i Harun u i tarwa nnes. Aqa-t d amqeddas qaē zi tewhibin n tmessi n SIDI.

¹¹Uřa d ict n tewhibt n řyġet ad zzaŷes dd-tqarreb ġar SIDI war tettiři tewjed s wentun, maġar zi min mma n wentun d zi min mma n tamment, war zzaŷes tessbexxaram ca uřa d ict n tewhibt n tmessi i SIDI.

¹²Ad dd-tessqarreb tawhibt n usuffey amezwaru n řšabet ġar SIDI, maca nitni war zemmaren ad ssbexxaren tawhibt-a x uealřar am ict n řefwaġet ittfuġen i SIDI.

¹³Kuř tawhibt n tewhibt n řyġet nnek ad tiři tmeġġed s tmeġaġt. Tameġaġt n řeahd n AREBBI nnek war tzemmar ad tenqeř ġar tewhibt n řyġet nnek. Ad tqedmed tameġaġt ġar kuř tawhibt nnek.

¹⁴Mařa tqarreb-dd ġar SIDI s ict n tewhibt n tmenzut n řyġet, xenni ad dd-tqarreb s yict n tewhibt n řyġet zi tmenzut nnek zi tidrin yiwġden, tinni ittwafaren x tmessi, řġebb aziza ibaryen.

¹⁵Ad xas tseyybed zzeċt u ad xas tessarsed jġawi, aqa d ict n tewhibt n řyġet i teġa. ¹⁶Xenni ad issbexxar ukehhan ict n řidaret, zi řġebb ibaryen u zi zzeċt nnes ak-d marra jġawi nnes. Aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi i SIDI.”

Tiyarša n řehna

3¹“Mařa tawhibt nnes d ict n tyarřt n řehna i teġa, ittxeřša, x minni amuddar i ġa dd-issqarreb ad yiři d awtem niy d tawtemt n ifunasen d tfunasin, ad dd-issqarreb iġ n umuddar icnan qaē zzat i wudem n SIDI.

²Ad issars afus nnes x uzeġif n tewhibt nnes uca ad as iyařs qibač i tewwart n Uqiġun n Umsagar uca tarwa n Harun, ikehhanen, ad ssfarryen cwayt n idammen nnes x uealřar ġar marra iyezdisen nnes. ³Tawhibt nni iġan n tyarřa n řehna ad tt-idd-issqarreb am tewhibt n tmessi i SIDI, s tadunt i idřin aġan uca s marra tadunt i iġan x waġan. ⁴Ad ikkes tnayen n tyezzař ak-d tdunt i xasent

2:1 Uffuġ 6:15; 9:17; řxřa. 15:4

2:2 Lawi 6:8

2:3 Lawi 10:12

2:12 řxřa. 18:12

2:13 Mk. 9:49

3:3 Uffuġ 29:13,22

ILAWIYYEN

iġan ɣar tejeinna uŕa d min yuyŕen ɣar tsa u *yarsa* x tyezzaŕ. ⁵ Tarwa n Harun ad ssbexxaren aya x uealŕar ak-d tɣaršt n wecmađ i iġan x ukeccuđ i din x tmessi. *Aqa-tt* d ict n tewhibt n tmessi, ict n řefwaĥet ittfulen i SIDI.

⁶ “Maŕa tawhibt nnes d ict n tɣaršt n řehna i SIDI, awtem *niy* d tawtemt n **wuġi**, *xenni* ad dd-issqarreb *ijj* n *umudar* icnan qae.

⁷ Maŕa d **izmar** i dd-issqarreb d tɣaršt, *xenni* ad t-idd issqarreb ztat i wudem n SIDI. ⁸ Ad issars afus nnes x uzeġif n tewhibt nnes uca ad as iɣarš ztat i Uqiđun n Umsagar uca tarwa n Harun ad ssfarryen idammen nnes x uealŕar ɣar *marra* iɣezdisen nnes. ⁹ Iggur ad dd-issqarreb ict n tewhibt n tmessi ɣar SIDI zi tɣaršt n řehna: tadunt nnes d marra tanewwart n *tadunt*, wenni yudsen abeęsuš, ad tt ikkes, uŕa d tadunt i idřin ađan d marra tadunt i *iġan* x wađan. ¹⁰ Ad ikkes tnayen n tyezzaŕ ak-d tdunt i xasent *iġan* ɣar tejeinna uŕa d min yuyŕen ɣar tsa u *yarsa* x tyezzaŕ. ¹¹ Akehhan ad issbexxar aya x uealŕar. *Aqa* d macca, ict n tewhibt n tmessi i SIDI.

¹² Maŕa tawhibt nnes d **ijj** n **iyayđ**, *xenni* ad t-idd issqarreb ztat i wudem n SIDI. ¹³ Ad issars afus nnes x uzeġif nnes uca ad as iɣarš ztat i Uqiđun n Umsagar uca tarwa n Harun ad ssfarryen *cwayt* n idammen nnes x uealŕar ɣar *marra* iɣezdisen nnes. ¹⁴ Ad dd-issqarreb tawhibt nnes am ict n tewhibt n tmessi i SIDI, tadunt i idřin ađan u marra tadunt i *iġan* x wađan. ¹⁵ Ad ikkes tnayen n tyezzaŕ ak-d tdunt i xasent *iġan* ɣar tejeinna uŕa d min yuyŕen ɣar tsa u *yarsa* x tyezzaŕ.

¹⁶ Akehhan ad issbexxar aya x uealŕar, *aqa* d macca, ict n tewhibt n tmessi s ict n řefwaĥet ittfulen. Marra tadunt *ad tiři* i SIDI. ¹⁷ *Ta* d ict n tewšiyyet i řebda i *marra* řejuř nwm, mani mma i ɣa tzedɣem: marra tadunt d marra idammen war ten ttettem.”

Tiɣarša n ddenb

4¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini

‘**X wenni ixđan war iġi di ssibbet n uweddar** x marra řumurat n SIDI, min war ittxeři ad tt ggen, u netta igga itt zi jjiĥet n icten zzaissent.

³ **Maŕa akehhan amedhun ixđa** ařami idweř řgens ixđa, *xenni* ad dd-issqarreb *ijj* n umwa, *ijj* n umezɣan icnan qae n ufunas, am tɣaršt n ddenb i SIDI di řtwee n ddenb nnes i igga ⁴ Ad yawi amwa *nni* ɣar tewwart n Uqiđun n Umsagar, ztat i wudem n SIDI, uca netta ad issars afus nnes x uzeġif n umwa uca ad as iɣarš i umwa ztat i wudem n SIDI. ⁵ *Xenni* akehhan amedhun ad iksi zeg idammen n umwa uca ad t yawi ɣar Uqiđun n Umsagar. ⁶ Ad issuf ukehhan đad nnes deg idammen uca ad irucc s idammen nni sebea n twařawin ztat i wudem n SIDI, ztat i uřeĥĥaf n zzawect iqeddsen. ⁷ Ad igg ukehhan *ca* n idammen x waccawen n uealŕar n řebxur ittfulen i *din* ztat i wudem n SIDI deg Uqiđun n Umsagar. Netta ad ifarrey marra idammen n umwa ɣar uđar n uealŕar n wecmađ ɣar tewwart n Uqiđun n Umsagar. ⁸ Ad ikkes marra tadunt n umwa n tɣaršt: tadunt i idřin ađan d marra tadunt i *iġan* x wađan. ⁹ Ad ikkes tnayen n tyezzaŕ ak-d

3:4 ‘**tyezzaŕ**’ - ixs ad yini ‘tizzaŕ’ niy ‘tizezřin’.

3:5 Uffuy 29:25; Lawi 6:5

3:10 ‘**tyezzaŕ**’ - ixs ad yini ‘tizzaŕ’ niy ‘tizezřin’.

3:11 Lawi 21:6,8,17,21,22; 22:25; Ĥazq.44:7; Mal. 1:12

3:15 ‘**tyezzaŕ**’ - ixs ad yini ‘tizzaŕ’ niy ‘tizezřin’.

3:17 Amz. 9:4; Lawi 7:26; 17:10,14

4:5 Lawi 16:14; Řxřa. 19:4

4:7 Lawi 9:9

4:7 ‘**iqiccawen**’ - niy ‘accawen’.

4:8 Lawi 3:3,4

4:8 ‘**Ad ikkes**’ - s Teibranit ‘ad issgaaeed’.

tdunt i xasent *iġan* ɣar tejeinna uŕa d min yuyŕen ɣar tsa u *yarsa* x tyezzaŕ, ¹⁰ amecnaw mammec ikkes man aya x ufunas n tɣarŕi n řehna uca akehhan ggur ad issbexxar aya x uealțar n wecmađ.

¹¹ Iřem n umwa d marra aysum nnes ak-d uzeđif d icekrad nnes d wađan nnes d umessaŕ nnes i *dayes iġan*, ¹² aqa marra amwa ad t issufey barra i řmargeĥ n řeeskar ɣar ijj n wemcan iŕŕa mani tteġgen iyyeđ uca ad t issecmeđ s tmessi x ukeccuđ. Ad ittwaćmeđ mani tteġgen iyyeđ.

¹³ **Mařa marra tamesmunt n Israyil tweddar** uca tamesřact aqa teffar x tiťtawin n wegraw n řgens, uca nitni ggin ict n řĥajet nni *iffyen* x marra řumurat n SIDI, min war ittxeŕŕi ad yiři, uca idweř daysen umarwas, ¹⁴ uca iban-dd ddenb i iggin nitni x řumurat nni, *xenni* ad dd-issqarreb wegraw n řgens ijj n umwa, amezyan n ufunas, d tayarŕt i ddenb, uca ad t awyen zzat i Uqiđun n Umsagar. ¹⁵ Imyaren n tmesmunt ad ssarsen ifassen nsen x uzeđif n umwa zzat i wudem n SIDI uca ad as iyarŕ i umwa *nmi* zzat i wudem n SIDI. ¹⁶ Akehhan amedhun ad yiwi *ca* zeg idammen n umwa ɣar Uqiđun n Umsagar ¹⁷ uca ad issuf ukehhan ađađ nnes deg idammen uca ad irucc s *idammen* sebea n twařawin zzat i wudem n SIDI, zzat i uřeĥĥaf. ¹⁸ Netta ad igg *ca* zeg idammen *nmi* x waccawen n uealțar nni *iġan* zzat i wudem n SIDI deg Uqiđun n Umsagar. *Xenni* ad ifarrey marra idammen *iceťten* ɣar uđar n uealțar n wecmađ i din zzat i tewwart n Uqiđun n Umsagar.

¹⁹ Ad xas ikkes marra tadunt uca ad *tt* issbexxar x uealțar. ²⁰ Uca ad igg s umwa-ya am mammec igga s umwa n tɣarŕt n ddenb, ammu tt i ɣa yegg. Uca *ammu* i xasen i ɣa ifdi ukehhan uca ad asen ittwayfar. ²¹ *Xenni* ad issuffey amwa barra i řmargeĥ n řeeskar uca ad t issecmeđ amecnaw mammec issecmeđ amwa amezwaru. *Aqa-tt* d tayarŕt n ddenb n wegraw n řgens.

²² **Mařa ijj n umyax ixđa** uca s uweddar igga ict n řĥajet nni *itteffyen* x *webriđ* zi marra tiweŕŕa n SIDI, AREBBI nnes, min war ittxeŕŕi ad yiři, uca netta idweř dayes umarwas, ²³ niy axeťtu nnes i igga diđd i řumur, aqa iban as-dd, *xenni* ad tiři tewhibt nnes, tenni i ɣa iqeddem, d ijj n umyan amezyan, ijj n wewtem icnan qae. ²⁴ Ad issars afus nnes x uzeđif n umyan uca ad as iyarŕ deg wemcan mani ittwayarŕŕ tayarŕt n wecmađ zzat i wudem n SIDI. *Aqa-tt* d tayarŕt n ddenb. ²⁵ *Xenni* ad iki ukehhan s uđađ nnes *ca* zeg idammen n tɣarŕt n ddenb uca ad ten igg x waccawen n uealțar n wecmađ uca *xenni* ad ifarrey idammen *iceťten* ɣar uđar n uealțar n wecmađ. ²⁶ Ad issbexxar marra tadunt nnes x uealțar, am mammec *d as igga* i tadunt n tɣarŕt n řehna. Uca *ammu* ad xas ifdi ukehhan ddenb nnes uca ad as ittwayfar.

²⁷ **Mařa ĥeđ zi řgens n temmurt ixđa s uweddar** am igga *mɣir* ict n řĥajet nni *itteffyen* x řumurat n SIDI, min war ittxeŕŕi ad yiři, uca idweř dayes umarwas, ²⁸ niy axeťtu nnes i igga, aqa iban as-dd, *xenni* ad tiři tewhibt nnes tenni i ɣa iqeddem d ict n **tyayđet**, ict n tewtemt icnan qae, d tayarŕt x ddenb i igga. ²⁹ Ad issars afus nnes x uzeđif n tɣarŕt n ddenb uca ad as iyarŕ i tɣarŕt n ddenb deg wemcan n tɣarŕt n ddenb. ³⁰ *Xenni* ad iki ukehhan s uđađ nnes *ca* zeg idammen uca ad t igg ɣar waccawen n uealțar n tɣarŕt n wecmađ uca ad ifarrey marra idammen *iceťten* ɣar uđar n uealțar. ³¹ Ad xas ikkes marra tadunt nnes amecnaw mammec kksen tadunt n tɣarŕa n řehna uca akehhan ad tt issbexxar x uealțar, ad tiři d ict n řefwaĥet ittfuĥen i SIDI. Uca *ammu* ad xas ifdi ukehhan uca ad as ittwayfar. ³² Mařa iqeddem ijj n **yezmar** d tawhibt i tɣarŕt n ddenb, *xenni* ad iqeddem ict n tawtemt icnan qae. ³³ Ad issars afus nnes x uzeđif n tɣarŕt n ddenb uca ad as iyarŕ i tɣarŕt n ddenb deg wemcan mani tettwayarŕŕ tɣarŕt n wecmađ. ³⁴ *Xenni* ad iki ukehhan s

4:9 'tyezzaŕ' - ixs ad yini 'tizzaŕ' niy 'tizezřin'.

4:10 Lawi 3:5

4:11 Uffuy 29:14; Řxřa. 19:5

4:12 Lawi 16:27; Řxřa. 19:3; Ebr. 13:11

4:13 Lawi 9:15; Řxřa. 15:24-31

4:18 'iqiccawen' - niy 'accawen'.

4:25 'iqiccawen' - niy 'accawen'.

4:27 Řxřa. 15:27

4:30 'iqiccawen' - niy 'accawen'.

4:31 Uffuy 29:18; Lawi 3:3,4,14

LAWIYYEN

uḍaḍ nnes ca zeg idammen n tyaṛšt n ddenb uca ad t yegg x waccawen n uealṭar n wecmaḍ uca ad ifarrey marra idammen nnes *iceṭṭen* yar uḍar n uealṭar. ³⁵ Ad xas ikkes marra tadunt nnes, am mammec ikkes tadunt n yezmar n tyaṛšt n řehna, uca akehhan ad tt issbexxar x uealṭar, x tewhibin n tmessi i SIDI uca *ammu* ad xas ifdi ukehhan x ddenb i igga, uca ad as ittwayfar.”

5¹ Mařa ixḍa ḥed *umi isřa ahejji n ict n nnečřet* uca netta d acehhad xas, niy ižra *it* niy issen *it*, mařa war xas iqqar walu, *xenni* ad yarbu řmueřiyyet nnes.

² Niy mařa ḥed *iřada man mma n tmesřact ixemjen*, řxecbet n yijj n řmař ixmej, niy řxecbet n yict n řebřimet ixemjen, niy řxecbet n yijj n *umuddar* ixmej ittbueen, *ead* mařa war issin *aya*, aqa ixmej u netta d bu-umarwas.

³ Niy mařa *iřada ca n řexmej n yijj n bnađem*, man mma řexmej nnes i zi idweř netta ixmej, *ead* mařa war issin *aya*, aqa netta d bu-umarwas.

⁴ Niy mařa ḥed ižzuř s tcarfayeř nnes maḥend ad igg řyar niy ad igg řxar, *niy* min mma izemmar bnađem ad iñeq s ca waha s ict n tjařit, *ead* mařa war issin *taya*, aqa ixmej u netta d bu-umarwas di ssibbet n ict n zzaysent.

⁵ *Xenni* ad immsar, mařa dayes amarwas di ssibbet n icten zi tmesřayin-a, ad inčem di min di tuya ixḍa ⁶ uca x ddenb i igga, ad iqeddem ict n tewtemt n wuři d tyaṛšt n ddenb, ict n tessi niy ict n tyaṛydet, d tyaṛšt n umarwas i SIDI, uca *ammu* ad xas ifdi ukehhan ddenb nnes.

⁷ Uca mařa afus nnes war *yares min* ikfa i yijjen zeg wuři, *xenni* ad yawi i SIDI, i tyaṛšt n umarwas x ddenb i igga, tnayen n tejlilliřin niy tnayen n idbiren imezyanen, ijjen i tyaṛšt n ddenb u ijjen i tyaṛšt n wecmaḍ.

⁸ Ad ten yawi yar ukehhan, wenni dd řa issqarrben d amezwaru wenni *iřan* i tyaṛšt n ddenb uca ad ikkes azeřif zi cwayt awarni yiri nnes, *maca* war t ibeṭṭi *marra*. ⁹ Ad irucc ca n idammen yar uyezdis n uealṭar uca min iceṭṭen zeg idammen, ad t ižemm yar uḍar n uealṭar. *Aqa-tt* d tyaṛšt n ddenb. ¹⁰ Ad issewjed wennedni am tyaṛšt n wecmaḍ elařsab lřariḍa uca akehhan ad xas ifdi x ddenb nnes i igga uca ad as ittwayfar. ¹¹ Mařa afus nnes war *yares min* ikfa i tnayen n tejlilliřin niy i tnayen n idbiren imezyanen, *xenni* wenni ixḍan, ad yawi am tewhibt nnes tačcart n yijj n 'ifa' n waren azdad. War xas ittegg zzečt uřa war xas issrusi řebxur, minzi aqa-tt d tyaṛšt n ddenb. ¹² Ad tt yawi yar ukehhan uca akehhan ad zzayes iksi ijj n wuru iccur uca ad issbexxar aya, am řidaret dayes x uealṭar, x tewhibin n tmessi i SIDI. *Aqa-tt* d tyaṛšt n ddenb. ¹³ *Ammu* ad xas ifdi ukehhan x ddenb nnes nni igga zi jjiřet n icten zi tmesřayin-a uca ad as ittwayfar. Min iceṭṭen ad yiři i ikehhanen am mammec *ittwagg ak-d* tewhibt n řyiřet.”

Tiyaṛša n umarwas

¹⁴ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁵ “Mařa ḥed igga s řeyḍar uca ixḍa s *uweddar zi jjiřet n tmesřayin iqeddsen* n SIDI, *xenni* ittxeřša ad yawi ijj n icarri icnan qae zeg wuři d tyaṛšt n umarwas i SIDI. *Ad tiři řqimet nnes* elařsab řqimet i tqedared cek deg iciqlen n nnuqart elařsab aciql n zzawect iqeddsen. *Aqa-tt*

4:34 'iqiccawen' - niy 'accawen'.

5:1 'aneṭq' - s Teibranit 'tmija'.

5:2 Ḥaggayi 2:13; 2 Kur. 6:17

5:5 'icten zi tmesřayin-a' - s Teibranit 'icten zzaysent'.

5:7 Lawi 12:8; Lk. 2:24

5:8 Lawi 1:15

5:10 Lawi 1:15

5:12 Lawi 2:2; 4:35

5:13 Lawi 2:3

5:13 'zi tmesřayin-a' - s Teibranit 'icten zzaysent'.

ILAWIYYEN

d tayaršt n umarwas. ¹⁶ Min ixða zi jjihet n tmesřayin timqeddasin, ad t yarr uca ad dayes yarni tasyart n texmusect uca ad iwc man aya i ukehhan uca akehhan ad xas ifdi s icarri n tyaršt n umarwas uca ad as ittwayřar. ¹⁷ Mařa ħed ixða uca igga *min itteffyen* zi min mma zi tweřřa n SIDI, min war ittweřřa ad yiři, uca war t issin, ad dayes yiři umarwas *ead* uca ad yarbu řmueřiyet nnes. ¹⁸ Ad yawi ijj n icarri icnan qae zeg wuđi řar ukehhan i tyaršt n umarwas, *ad tiři řqimet nnes* eľařsab řqimet i tqeddared cek uca ad xas ifdi ukehhan i uweddar nnes i di iweddar am war t issin uca ad as ittwayřar. ¹⁹ Aqa-tt d tayaršt n umarwas. S tidett tuřa dayes amarwas ztat i SIDI.”

²⁰ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²¹ “Mařa ixða ħed uca iřdar SIDI am issxarriq x umqarreb nnes zi jjihet n min *d* as immewcen maĥend ad t iĥða niy zi jjihet n min jjin deg ufus nnes, niy zi jjihet n min *xas* yucaren, niy igga ca n ubećeęj i umqarreb nnes, ²² niy tuřa issxarriq x *ca* min iweddaren u ittwař zżayes, uca *xenni* netta ijjugř żzur x icten zi marra *timesřayin nni* igga bñadem i zi ixetřa,

²³ *xenni* ad immsar, umi ixða uca idweř d bu-umarwas, *aq*a netta ad dd-yarr tućeřfart i yucar, niy min ittwakksen s uyiř i iksi netta s uyiř, niy min zżayes ittwahđan i d as immewcen maĥend ad t iĥða, niy min iweddaren i yufa netta, ²⁴ niy marra min xef ijjugř żzur. Netta ad yarr řqimet nnes tmun uca ad yarni tasyart texmusect uca ad t iwc i wenni umi dd-tusa deg wass n tyaršt nnes n umarwas.

²⁵ Netta ad yawi tayaršt nnes n umarwas řar SIDI, ijj n icarri icnan qae zeg wuđi, *wenni řqimet nnes ad tiři* eľařsab řqimet i tqeddared cek uca ad tiři d tayaršt n umarwas, *uca ad t yawi řar* ukehhan. ²⁶ *Xenni* ad xas ifdi ukehhan ztat i wudem n SIDI uca ad as ittwayřar, umi dayes ittwař umarwas zi jjihet n ict *n tmesřact* i igga zi marra tina.”

Azerf i tyaršt n wecmađ

⁶ ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Umur Harun d tarwa nnes, ini asen: Wa d **azerf i tyaršt n wecmađ**. Tayaršt n wecmađ x ukeccuđ x uealřar ad teqqim tareqq ģiřet tekmeř ař řřbeĥ u ittxeřřa timessi n uealřar ad teqqim ad xas tecmeđ.

³ Akehhan ad yarđ aseřřam nnes n řeqten, ad ibyes ssarwař nnes n řeqten x arrimet nnes, uca, xmi i řa tecc tmessi tayaršt n wecmađ, ad iksi iyyeđ uca ad t issars ztat i uealřar. ⁴ *Xenni* ad ikkes arruđ nnes uca ad yarđ arruđ nneđni, ad yawi iyyeđ barra i řmargeĥ n řeęskar řar yiji n wemcan iřfa.

⁵ Ittxeřřa ad teqqim tmessi tareqq x uealřar, ittxeřřa war txessi ca. Akehhan ad issarř akeccuđ kuř řřbeĥ uca ad xas isetteř tayaršt n wecmađ uca ad xas issbexxar tadunt n tyařša n řehna.

⁶ Timessi x uealřar ad teqqim tareqq řebda, war txessi.

Azerf i tmewci n řyiġet

⁷ Wa d **azerf i tewhibt n řyiġet**. Tarwa n Harun ad tt ssqarben ztat i wudem n SIDI ztat i uealřar.

⁸ Netta ad iksi zżayes ijj n wuru zeg waren azdad n tewhibt n řyiġet u zi zcect nnes ak-d marra jjaw i iġan x tewhibt n řyiġet. Ad issbexxar *aya* x uealřar. *Aqa* d ict n řefwaĥet ittfuĥen, ict n řidaret dayes i SIDI. ⁹ Harun d tarwa nnes ad ccen min zżayes icetřten. Ittxeřřa ad tt ccen deg wemcan amqeddas. Ad tt ccen di řemraĥ n Uqiđun n Umsagar. ¹⁰ War tettwasnenni s wentun.

5:15 Uffuř 30:13; Lawi 27:2-27.

5:22 Řxřa. 5:6

6:7 Řxřa. 15:4-21.

6:8 Lawi 2:9

ILAWIYYEN

Ta d tayaršt nsen. Necc wciy tt zi tewhibin inu n tmessi. Aqa-tt d tamqeddast qae, am tyaršt n ddenb d tyaršt n umarwas. ¹¹Marra iryazen jar tarwa n Harun ad zzayes ccen. Aqa-tt d ict n tewšiyet i řebda x tewhibin n tmessi n SIDI i *marra řejuř* nwem. Marra wi tt i řa iřadan, ad yiři ittwaqeddes.”

¹²Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹³“Ta d **tawhibt n Harun d tarwa nnes** i zi i řa qarrben řar SIDI **deg wass min di i řa ittwadhen**: taecart n yijj n ‘ifa’ n waren azdad *am* ict n tewhibt n *řyiřet* i řebda, azyen nnes di řšbeř d wezyen nnes *nneđni* řar uaecci. ¹⁴Deg ijj n uxdim ad txeğđed aya s zzeet n *zzitun* u ad tawyed aya d *tawhibt*. Ad tqedmed iřeqqwaz icenfen n tewhibt n *řyiřet am* ict n řefwařet ittfuřen i SIDI. ¹⁵Akehhan zi tarwa nnes nni i řa sdehnen deg wemcan nnes, ad igg amenni. Aqa d azerf i řebda. *Tawhibt-a* ad tettwassbexxar i SIDI marra. ¹⁶Marra tawhibt n *řyiřet* n ukehhan ad tiři tekmeř. War zzayes ttetten ca.”

Azerf i tyaršt n ddenb

¹⁷Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁸“Siweř ak-d Harun d tarwa nnes, ini asen: Wa d **azerf i tyaršt n ddenb**: deg wemcan mani tettwayarš tayaršt n wecmađ, ad tettwayarš tayaršt n ddenb ztat i wudem n SIDI. Aqa-tt d tamqeddast qae. ¹⁹Akehhan nni tt i řa iqeddmen d tayaršt ad zzayes yecc. Ittxeřša ad tettwacc deg ijj n wemcan amqeddast d řemrař n Uqiđun n Umsagar. ²⁰Marra wi i řa iřadan aysum nni ad zzayes ittwassqeddes. Mařa ingez *ca* zeg idammen x yijj n warruđ, *xenni* ittxeřša ad issird min xas ibeqqđen deg ijj n wemcan amqeddast. ²¹Uca řqecceet n třaxt i di tt ssennan, ggur ad tet-twarz, *maca* mařa teggwa deg ict n řqecceet n nnhas, *xenni* ittxeřša ad řekken u ad sřiřen *řqecceet* s waman. ²²Marra min iřan d awtem jar ikehhanen ad zzayes yecc, aqa d amqeddast qae. ²³Uřa d ict n tyaršt n ddenb i zi ittwaqeddmen idammen nnes deg Uqiđun n Umsagar mařend ad iřin i řefdiyyet di zzawect iqeddsen, war zzayes ittwacc ca. Ad tettwacmeđ s tmessi.”

Azerf i tyaršt n umarwas

7¹“Wa d **azerf i tyaršt n umarwas**. Aqa-tt d tamqeddast qae. ²Deg wemcan mani řarřen tayaršt n wecmađ, ad řarřen tayaršt n umarwas. Ad ibeqqed idammen nnes x uealřar řar *marra* iyezdisen nnes. ³Ad iqarreb s marra tadunt nnes, *ak-d* unewwar n tdunt d tdunt tenni idřin ađan. ⁴Ad ikkes tnayen n tyezzař ak-d tdunt i xasent iřan řar tejeinna uřa d min yuyřen řar tsa uca *yarsa* x tyezzař. ⁵Akehhan ad issbexxar aya x uealřar am ict n tewhibt n tmessi i SIDI. Aqa-tt d tayaršt n umarwas. ⁶Marra awtem jar ikehhanen ad zzayes yecc. Ad ittwacc deg ijj n wemcan amqeddast. Aqa-tt d tamqeddast qae. ⁷Ad tiři tyaršt n umarwas am tyaršt n ddenb. Ad řarsent yiři d ijj n uzerf. Ad tiři tyaršt i ukehhan, wenni tuřa zzayes ifdi *x ca n yijjen*. ⁸Akehhan wenni i řa iqeddmen tayaršt n wecmađ n ca n ijjen, i ukehhan *nni ad tiři* teřmect n tyaršt n tmessi nni i dd-iqeddmen netta, ad tiři i netta. ⁹Kuř tawhibt n *řyiřet* nni igg^win di defqunt uřa d marra min ittwasweijden di třajjin niř deg wexdim, ad tiři i ukehhan wenni tt iqeddmen, ad tiři i netta. ¹⁰Kuř tawhibt n *řyiřet* i ittwaxeğđen s zzeet n *zzitun* niř yuzyen, ad tiři i marra tarwa n Harun, amenni i yijj amecnaw i wennedni.

6:11 Uffuy 29:37

6:19 Hucica 4:8

6:23 Lawi 4:5; řbr. 13:11

7:4 ‘**tyezzař**’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niř ‘tizežřin’.

Azerf i tyařst i iġan n tyařst n řehna

¹¹ Wa d **azerf i tyařst i iġan n tyařst n řehna** tenni i ħa iqeddem i SIDI.

¹² Mařa ad tt iqeddem i **uqadi**, *xenni* ad iqeddem ak-d *tyařst n* uqadi uřa d řemsemnat břa antun ixeġden s zzeċt d teřfaf břa antun ttwadehment s zzeċt d řemsemnat n waren azdad ttwaxeġdent s zzeċt. ¹³ Ak-d řemsemnat ad iqeddem ak-d tewhibt nnes *ewwed* ayrum s wentun, ak-d *tyařst n* uqadi *tenni iġan* zi tyařsi nnes n řehna. ¹⁴ Zi kuř tawhibt ad iqeddem icten zzayes *am* tewhibt n usgaaeed i SIDI. *Ad tiři i* ukehhan nni i ħa ifarryen *ca n* idammen n tyařsa n řehna x uealřar *řar marra iyezdisen nnes*, ad tiři i netta. ¹⁵ Aysum n tyařst i uqadi *tenni iġan* zi tyařsa nnes n řehna, ad ittwacc deg wass i *di i ya iqeddem* tawhibt nnes. War ittejji zzayes walu ař řřbeħ.

¹⁶ Mařa tawhibt nnes *tusa-dd ak-d ijj n lwaed* niħ *teġa d ict n tewhibt s řxađar*, ad tettwacc deg wass i di i tt *ya iqeddem* uca min zzayes icetřen ad ittwacc deg wass i t-idd iđfaren. ¹⁷ Min icetřen ead zeg weysum n tewhibt, ad ittwacmeđ s tmessi deg wass wiss třata. ¹⁸ Mařa ittwacc ca zeg weysum n tyařst n řehna deg wass wiss třata, *xenni* wenni tt iqeddmen war ittwaqebbeř ca u *tyařst* war tettwiřsib ca *d tyařst n řehna*. Ad tiři d ict n jjeifect uca wenni zzayes i ħa iccen ad yarbu řmuęsiyyet nnes. ¹⁹ Aysum wenni iħadan ca n tmesřact ixemjen, war zzayes ttettem. Ad ittwasseċmeđ s tmessi. Zi *min icetřen n* weysum, izemmar ad zzayes yecc marra wenni izdigen.

²⁰ D wenni i ħa iccen zeg weysum n tyařst n řehna, tenni iġan i SIDI, uca *ad xas yarr řexmej* nnes, řeemar nni ad ittwaqess zi řgens nnes. ²¹ Mařa ħed iħada min mma ixemjen, *amecnaw řexmej* n bnađem niħ *řexmej* n yict n řebhimet ixemjen niħ min mma iġan d nnei n řexmej, uca *xenni* ad yecc zeg weysum n tyařst n řehna i SIDI, řeemar nni ad ittwaqess zi řgens nnes.”

Tadunt d idammen aqqa d řeħram i macca

²² Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²³ “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini

‘Kenniw war ttettem ca tadunt n yijj n ufunas niħ n yijj n uħuři niħ n yijj n iyađd. ²⁴ Tadunt n yict n řxecbet d tadunt n umurđus ad tettwagg i man mma řxedmet, maca kenniw war zzayes ttettem walu. ²⁵ Minzi man wen mma i ħa iccen tadunt n yict n řebhimet i zi ħa issqarreb ict n tewhibt n tmessi i SIDI, bnađem nni zzayes i ħa iccin, ad ittwaqess zi řgens nnes. ²⁶ Di marra tizeddiyin nwem war ttettem uřa d ca zeg idammen, niħ zeg ijađđ niħ zi řebħayem. ²⁷ Kuř ijjen wenni i ħa iccin ca zeg idammen, řeemar nni ad ittwaqess zi řgens nnes.’ ”

Tasyart n tiyařsa n řehna i ikehhanen

²⁸ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁹ “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini ‘Wi i ħa issqarriben ict n tyařst zi tyařst n řehna nnes i SIDI, ad iqeddem tawhibt nnes i SIDI zi tyařst n řehna nnes. ³⁰ S ifassen nnes ad yawi tiwhibin n tmessi ztat i SIDI. Tadunt i *iġan* x idmaren ad tt yawi ak-d idmaren nni, maħend ad tt issenhezz zi ssa yar da amecnaw ict n tewhibt n wenhezzi ztat i wudem n SIDI. ³¹ Akehhan ad issbexxar tadunt x uealřar, *maca* idmaren ad iřin i Harun d tarwa nnes. ³² Zi tyařsa nwem n řehna ad tqeddmem i ukehhan *ewwed* acekrud afusi d tawhibt n usgaaeed. ³³ Acekrud afusi ad yiři d tasyart n wenni, zi tarwa n Harun, i ħa iqeddmen idammen n tyařsi n řehna d tadunt *nSENT*. ³⁴ Minzi necc ksiy idmaren n wenhezzi d ucekrud i ittwassgaaeden zi tyařsi n řehna n ayt n Israyil u wciy ten i

7:12 Izhd. 116:17

7:16 Lawi 19:6

7:20 Lawi 15:3

7:25 ‘bnađem’ - s Teibranit ‘ziel’.

7:26 Amz. 9:4; Lawi 3:17; 17:14

7:30 Uffuř 29:24

ILAWIYYEN

ukehhan Harun d tarwa nnes am ict n lfariða i řebda, zi jjihet n ayt n Israyil.' ” ³⁵ Ta d tasyart ittwasdehnen n Harun d tesyart ittwasdehnen n tarwa nnes zi tewhibin n tmessi n SIDI deg wass i dd-issqarreb iten maħend ad iřin d ikehhanen i SIDI, ³⁶ *tasyart* nni iwca SIDI i ayt n Israyil deg wass i ten idhen. Aqa d ict n tewšiyet i řebda i *marra* řejjuř nsen. ³⁷ Wa d azerf i tyařšt n wecmađ d tewhibt n *řyiget* d tyařšt n ddenb d tyařšt n umarwas d tyařša i udecen d tyařšt n řehna. ³⁸ wenni iweřša SIDI i Musa deg wedrar n Sina, ass min di yumur ayt n Israyil ad qedmen tiwhibin nsen i SIDI di řexřa n Sina.

Ařeqqem n Harun d tarwa nnes

8¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Ksi Harun jmie ak-d tarwa nnes d warruđ d zcett i wedhan d umwa n tyařšt n ddenb d tnayen n icarriyjen d tsuġet s weyrum břa antun ³ u řađa i marra tamesmunt yar tewwart n Uqiđun n Umsagar.”

⁴ Igga Musa am mammec d as yumur SIDI uca tessmun tmesmunt yar tewwart n Uqiđun n Umsagar. ⁵ Inna Musa i tmesmunt “Wa d min iweřša SIDI ad ittbygg.”

⁶ Musa issqarreb-dd Harun d tarwa nnes uca issird iten s waman. ⁷ Issars xas arruđ n teřmect, ibyes as s thezzamt, yarđ as aseřham uca igga xas apalđu uca ibyes as s thezzamt izewwqen n upalđu uca iqqen zzayes *apaltu*. ⁸ *Xenni* imten xas tajmect uca igga *iřra* n ‘Urim’ d ‘Tumim’ di tajmect. ⁹ Igga arezzet x uzeġif nnes uca x arezzet, yar ztat, igga tařwiħt s nnuwwar n wureġ n temrist tamqedast, am mammec t iweřša SIDI i Musa.

¹⁰ *Xenni* iki SIDI Musa zcett i wedhan uca idhen Tazeddiyt d marra min dayes iġan uca issqeddes *marra* aya. ¹¹ Irucc zzayes x uealřar sebaa n twařawin uca idhen *ewwed* aealřar d marra řeqcne nnes uřa d tabanyut ak-d uđar nnes maħend ad ten issqeddes. ¹² Iseyyeb zcett i wedhan x uzeġif n Harun uca idhen it řima ad t issqeddes. ¹³ Issqarreb-dd Musa ayt n Harun uca yarđ asen arruđ n teřmect uca ibyes asen s thezzamin uca inned asen iħewwaqen, am mammec t iweřša SIDI i Musa.

¹⁴ Issqarreb-dd amwa n tyařšt n ddenb uca Harun d tarwa nnes ssarsen ifassen nsen x uzeġif n umwa n tyařšt n ddenb. ¹⁵ Iyařš as uca *iksi* Musa idammen uca igga *ca* zzaysen s uđađ nnes x waccawen n uealřar *i iġan* yar *marra* iyezdisen nnes uca *ammu* issizdeg aealřar. *Xenni* iseyyeb idammen yar uđar n uealřar uca issqeddes it maħend ad xas igg ařřaħ. ¹⁶ Iksi marra tadunt nni iġan x wađan d min yuyřen yar tsa d tnayen n tyezzař d tdunt nsent uca Musa issbexxar *aya* x uealřar. ¹⁷ *Maca* amwa d yiřem nnes d weysum nnes d amessař nnes, issary *iten* barra i řmargeħ n řeeskar, am mammec t iweřša SIDI i Musa.

¹⁸ Issqarreb-dd *Musa* icarri n tyařšt n wecmađ uca Harun d tarwa nnes ssarsen ifassen nsen x uzeġif n icarri. ¹⁹ Iyařš as uca issfarreġ *Musa* idammen x uealřar yar *marra* iyezdisen nnes.

²⁰ Ibdā icarri d iceġiqen nnes uca issbexxar *Musa* azeġif d iceġiqen d tdunt n tyezzař. ²¹ Issird ađan d iđaren s waman uca issbexxar *Musa* marra icarri x uealřar. Aqa-tt d tyařšt n wecmađ

7:34 Uffuy 29:27; řxřa. 18:11

8:2 Uffuy 28:1,2; 30:25

8:5 Uffuy 29:4

8:7 Uffuy 28:4

8:8 Uffuy 28:30

8:9 Uffuy 28:36; 29:6

8:12 Izhd. 133:2

8:13 Uffuy 29:9

8:14 Uffuy 29:1

8:15 ‘*iqicawen*’ - niy ‘accawen’.

8:16 ‘*tyezzař*’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tizezřin’.

8:17 Uffuy 29:14; Lawi 4:11

ILAWIYYEN

s yict n řefwařet ittfuřen, aqa-tt d tawhibt n tmesi i SIDI, am mammec t iweřša SIDI i Musa.

²² Issqarreb-dd *xenni* icarri nneđni, icarri i udeccen, uca Harun d tarwa nnes ssarsen ifassen nsen x uzeřif n icarri. ²³ Uca iřarř as uca iksi Musa *ca* zeg idammen uca igga iten x yiyes n umezзуу afusi n Harun u x uđađ n yimez n ufus nnes afusi u x uđađ n yimez n uđar nnes afusi.

²⁴ Issqarreb-dd *eawed* tarwa n Harun uca igga Musa *ca* zeg idammen x yiyes n umezзуу nsen afusi u x uđađ n yimez n ufus nsen afusi u x uđađ n yimez n uđar nsen afusi uca issfarreу Musa idammen *eawed* x uealřar řar *marra* iřezdisen nnes. ²⁵ Iksi tadunt d unewwar *s tadunt* d marra tadunt tenni iřan x wađan d min yuyřen řar tsa d tnayen n tyezzař ak-d tdunt nsent uřa d acekrud afusi. ²⁶ Zi tsuřet s weуrum břa antun, tenni tuřa ztat i uyembub n SIDI, iksi ijj n řemsemmem břa antun d yict n temsemmemt *issweјden* s zzećt d yict n teřfećt uca issars iten x tadunt u x ucekrud afusi. ²⁷ Igga marra man aya deg ifassen n Harun u deg ifassen n tarwa nnes uca issenhezz iten am yict n tewhibt n wenhezzi ztat i uyembub n SIDI. ²⁸ *Awarni* as iksi ten Musa *eawed* zeg ifassen nsen uca issbexxar *iten* x uealřar, x řarřt n wecmađ. Aqa d řarřa i udeccen s yict n řefwařet ittfuřen. Aqa d tawhibt n tmesi i SIDI. ²⁹ Iksi Musa řarřt n wedmarren uca issenhezz itt amecnaw ict n tewhibt n wenhezzi ztat i wudem n SIDI. Man aya d tasyarř n ucarri i udeccen nni iřan i Musa, am mammec t iweřša SIDI i Musa.

³⁰ Iksi Musa *ca* n zzećt i wedhan u n idammen i iřan x uealřar uca irucc iten x Harun u x warruđ nnes, x tarwa nnes u x warruđ n tarwa nnes *inni iřan* akides uca issqeddes Harun d warruđ nnes d tarwa nnes d warruđ n tarwa nnes *inni iřan* akides.

³¹ Inna Musa i Harun u i tarwa nnes “Gg^wem aysum nni řar tewwart n Uqıđun n Umsagar uca teccem t dinni s weуrum, wenni iřan d tsuřet n řarřa i udeccen, am mammec weřřiy necc, nniy ‘Harun d tarwa nnes ad t ccen.’ ³² Min iceřřen n weysum d weуrum, ad t tesscemđen s tmesi. ³³ Zi tewwart n Uqıđun n Umsagar war zzayes-dd tetteřfeуem *ca* sebea n wussan, ař ass min di i řa ikemmřen wussan n uřeqqem nwen, minzi netta ad kenniw yařeqqem sebea n wussan. ³⁴ Am mammec igga deg wass-a, *ammu* iweřša SIDI mařend ad xawem ittwařdi. ³⁵ Ad teqqimem řar tewwart n Uqıđun n Umsagar, ass d řiřet, sebea n wussan uca ad tetřřem řetřu i SIDI, řima war tmettim *ca*, minzi ammu i t tteweřřiy necc.” ³⁶ Harun d tarwa nnes ggin marra timesřayin, tinni iweřša SIDI s ufus n Musa.

Tiřarřa timezwura - aeuři n SIDI

⁹ Deg wass wiss tmenya immsar aqa Musa iřaya i Harun d tarwa nnes d imyaren n Israyil ² uca inna i Harun “Ksi řareć ijj n umwa, amezyan n ufunas, *am* řarřt n ddenb, uřa d ijj n icarri *am* řarřt n wecmađ, *aqa ad iřin* cnan řae, uca ejj iten ad dd-qarřben řar wudem n SIDI. ³ Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini “Ksim ijj n umyan *am* řarřt n ddenb u *ksi* ijj n ueejmi d amezyan uřa d ijj n yezmar *am* řarřt n wecmađ, *aqa ad iřin* cnan řae n yijj usegg^was ⁴ uca *ksi eawed* ijj n ufunas d ijj n ucarri *am* řarřa n řehna, mařend ad ten qeddmem i SIDI, uřa d ict n tewhibt n řyiřet ixeđden s zzećt, minzi ass-a ad awem-dd iban SIDI.”

8:21 Uffуу 29:18

8:25 Uffуу 29:22

8:25 ‘*tyezzař*’ - ixs ad yini ‘tizzař’ niy ‘tigeřřin’.

8:27 Uffуу 29:24

8:29 Uffуу 29:26; Lawi 7:33

8:30 Uffуу 29:21

8:31 Uffуу 29:32; Lawi 24:9

9:2 Uffуу 29:1

9:2 ‘*amwa*’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

9:3 ‘*amwa*’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

⁵ *Xenni* awyen min iwešša Musa ƣar zzat n Uqıđun n Umsagar uca tamesmunt tqarreb-dd uca bedden nitni zzat i wudem n SIDI.

⁶ Uca Musa inna “D man aya min iwešša SIDI maħend ad t teggem uca *xenni* ad awem-dd iban ueuđi n SIDI.”

⁷ Inna Musa i Harun “Qarreb-dd ƣar uealƣar uca sewjed **tayaršt nnek n ddenb d tƣaršt nnek n wecmađ** uca egg ašraħ x yixef nnek u x řgens. *Awarni as* sewjed tawhibt n řgens uca sessřeħ iten am mammec t iwešša SIDI.” ⁸ Xenni iqarreb-dd Harun ƣar uealƣar uca iƣarš i umwa n tƣaršt n ddenb i *iđan* i yixef nnes. ⁹ Tarwa n Harun iwyen as-dd idammen uca netta issuf ađađ nnes deg idammen uca igga ten x waccawen n uealƣar. *Min icetten* n idammen iseyyeb iten ƣar uđar n uealƣar. ¹⁰ Issbexxar tadunt d tyezzař d min yuyřen ƣar tsa n tƣaršt n ddenb x uealƣar am mammec t yumur SIDI i Musa. ¹¹ Issecmeđ aysum d yiřem s tmessi barra i řmargeħ n řeeskar.

¹² Iƣarš tayaršt n wecmađ uca tarwa n Harun qeddmen as idammen uca netta issfaryey *ten* x uealƣar ƣar *marra* iyezdisen nnes. ¹³ Uca nitni qeddmen as tayaršt n wecmađ i *ttwabđan* d iceđiđen, uřa d azeđif, uca netta issbexxar itt x uealƣar. ¹⁴ Issird ađan d iđaren uca issbexxar *iten* x tƣaršt n wecmađ i iđan x uealƣar.

¹⁵ *Awarni as* issqarreb-dd **tawhibt n řgens**. Netta ikxi icarri n tƣaršt n ddenb i řgens uca iƣarš as uca issewjed it d tayaršt n ddenb amecnaw *icarri* amezwaru.

¹⁶ Issqarreb-dd tayaršt n wecmađ uca issewjed itt elahsab lřariđa. ¹⁷ Issqarreb-dd tawhibt n řyiđet uca ikxi zzayes ijj n wuru iccur uca issbexxar *aya* x uealƣar, zzat i tƣaršt n wecmađ n sšbeħ.

¹⁸ Iƣarš eawed i ufunas u i yicarri n tayaršt n řehna di tƣwee n řgens uca tarwa n Harun qeddmen as idammen uca issfaryey iten x uealƣar ƣar *marra* iyezdisen nnes. ¹⁹ Tadunt n ufunas d n icarri, d anewwar s *tadunt nnes* d min idřin *ađan* d tyezzař d min yuyřen ƣar tsa, ²⁰ aqa ssarsen tadunt *nni* x idmaren uca netta issbexxar tadunt x uealƣar ²¹ uca issenhezz Harun idmaren d ucekrud afusi *amecnaw* ict n tewhibt n wenhezzi zzat i uęymbub n SIDI, am mammec t iwešša Musa.

²² *Xenni* issgæeed Harun ifassen nnes ƣar řgens uca ibarek iten uca ihwa awarni řami iqeddem tayaršt n ddenb d tƣaršt n wecmađ d tƣaršt n řehna. ²³ Uca yudef Musa ak-d Harun deg Uqıđun n Umsagar uca nitni ffyęn *zzayes eawed* uca barken řgens uca iban-dd ueuđi n SIDI i marra řgens

²⁴ uca teffey-dd tmessi zi zzat i wudem n SIDI uca tecca tayaršt n wecmađ x uealƣar uřa d tadunt. *Umi* izra řgens *man aya*, sřiweřwen uca wđan ƣar *temmurt* x uęymbub nsen.

Řmewt n Nadab d Abihu

10¹ Nadab d Abihu, tarwa n Harun, ksin kuř ijj řmejmar nnes uca ggin dayes řebxur uca iwyen timessi teyrib zzat i uęymbub n SIDI, min war d asen iwešša netta. ² Teffey-dd tmessi zi zzat i wudem n SIDI, tecc iten uca mmuten zzat i wudem n SIDI. ³ Inna Musa i Harun “D man aya x min xef issiweř SIDI *umi* inna ‘S yenni i d ayi yudsen ad ttwaqeddsey uca zzat i wudem n marra řgens ad ttwasseyey.’ ” Uca isqar Harun. ⁴ Iřaya Musa i Micayil d i lřsafan, tarwa n Euziyil, eemmis n Harun, uca inna asen “Qarrbem-dd, tarbum aytmatwem n zzat n zzawect iqeddmen, *awyi ten barra* i řmargeħ n řeeskar.” ⁵ Qarben-dd nitni uca arbun ten deg

9:7 Lawi 16:6; Ebr. 7:27

9:8 ‘amwa’ - niy ‘ayenduz’ niy ‘yuggu’.

9:10 ‘tyezzař’ - ixs ad yini ‘tizzar’ niy ‘tizezřin’.

9:15 Lawi 4:13

9:17 Uffuy 29:38; Lawi 2:1

9:19 ‘tyezzař’ - ixs ad yini ‘tizzar’ niy ‘tizezřin’.

9:21 Lawi 7:32

9:24 1 lřđd. 18:38; 2 Imzr. 7:1

10:2 Řxřa. 3:4; 26:61; 1 Imzr. 24:2

10:3 Lawi 8:35

ILAWIYYEN

warruđ n teřmect nsen barra i řmargeř n řceskar, am mammec t inna Musa. ⁶ Xenni Musa inna i Harun u i Alieazar d Itamar, tarwa nnes “War deęqem i ucewwaf x izeęřifen nwem nię ttcarrgem arruđ nwem, řima war tmettim uca ad yaři iji n ufugem ameqqran x marra tamesmunt. Maca aytmatwem, marra taddart n Israyil, ad run x tmessi-ya tenni issecmeđ SIDI. ⁷ War dd-tteffyem ca zi tewwart n Uqiđun n Umsagar, řima war tettmettim ca, minzi zcect i wedhan n SIDI xawem.” Uca nitni řtaeen i wawař n Musa.

Tawřiyet x binu d ccrab

⁸ Issiweř SIDI ak-d Harun, inna:

⁹ “Cek war tressed ca aman n uđiř nię ccrab ijehden xmi řa tadfem deg Uqiđun n Umsagar, cek *lla* uřa d tarwa nnek *nni* akidek *lla*, řima war tettmettim ca. Aqa-tt d ict n tewřiyet i řebda i *marra* řeyuř nwem ¹⁰ řima ad af tzemmarem ad tfarzem jar uqeddas d ureřřuđ u jar min iřan d min war iřin. ¹¹ u řima ad tessřemdem i ayt n Israyil marra tiweřřa nni i yarsen issiweř SIDI s ufus n Musa.”

Iliyazar d Itamar

¹² Uca issiweř Musa ak-d Harun u ak-d Alieazar d Itamar, tarwa nnes iqqimen “Ksim tawhibt n řyięet nni icetřen zi tewhibin n tmessi i SIDI uca ccem tt břa antun ztat i uealřar, minzi aqa-tt d tamqeddast qaę. ¹³ Ad tt teccem deg iji n wemcam d amqeddas, minzi ta d tayarřt i cek u i tarwa nnek zi tewhibin n tmessi n SIDI, minzi ammu d ayi ittawweřřa. ¹⁴ Deg iji n wemcan iřfa ad teccem *ęawed* idmaren n wenhezzi d ucekruđ i dd-ittwassgaęeden, cek d tarwa nnek d yessic akidek, minzi *d man aya* d tasyart nnek d tasyart n tarwa nnek zi tyařsa n řehna n ayt n Israyil.

¹⁵ Ad awyen acekruđ i dd-ittwassgaęeden *d tawhibt* uřa d idmaren n wenhezzi ak-d tewhibin n tmessi n tadunt mařend ad ten ssenhezzen ztat i uęembub n SIDI am tawhibt n wenhezzi. Aqa-tt d iji n uzerf i řebda i cek d tarwa nnek akides, ammu i yumur SIDI.”

¹⁶ Uca Musa yarzu x iyayđ n tyařt n ddenb, uca xzar, aqa icemđ. Xenni iffugem x Alieazar d Itamar, tarwa iqqimen n Harun, inna ¹⁷ “Mayemmi war teccim tayarřt n ddenb deg wemcan iqeddsen? Minzi aqa-tt d tamqeddast qaę uca netta iwca awem tt-idd řima kenniw ad tarbum řmuęřiyet n tmesmunt mařend ad xasen tefdim ztat i wudem n SIDI. ¹⁸ Xzarem, war ttessid-fem walu zeg idammen daxeř i zzawect iqeddsen. Tuřa ittweřřa kenniw ad tt teccem di zzawect iqeddsen am mammec d awem umureę necc.” ¹⁹ Xenni issiweř Harun ak-d Musa “Xzar, ass-a aqa sşqarrben-dd tayarřt n ddenb d tyařt n wecmađ ztat i uęembub n SIDI. Timesřayin-a kkint xafi. *Mařa* cciiy zi tyařt n ddenb ass-a, ma xenni d man aya icna i ięa di tiřřawin n SIDI?” ²⁰ Umi iřa Musa aya, iban as-dd *man aya* d lemliř di tiřřawin nnes.

Imuddaren izdigen d inni ixemjen

11 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna asen:

² “Siweř ak-d ayt n Israyil uca inim ‘Ina aqa-ten d řmař, inni umi tzemmarem ad teccem zi jar marra řmař nni din x temmurt. ³ Zi řmař tzemmarem ad teccem marra wi řar ięa tecđect **immsebđan**, aqa farqa n tecđect immsebđan *qaę*, u *sennej* i *man aya* **ttarran ifez**.

⁴ Maca zeg inni ittarran ifez d yenni řar ięa tacđect immsebđan, **war ttettem ina: ařyem**, minzi itteffeż, *maca* war řares bu tecđect immsebđan, *s uyenni* aqa ixmej i kenniw; ⁵ **akawka n teřđart**, minzi ittarran ifez, *maca* tacđect war immsebđin, u *s uyenni* aqa ixmej i kenniw; ⁶ amenni **ayarziz**,

10:7 Lawi 21:12

10:13 Lawi 2:3; 6:16

10:18 Lawi 4:5; 6:26; 16:27

11:2 Aewd. 14:4; Řex. 10:14

ILAWIYYEN

minzi ittarra ifez, maca war yares tacđect immsebđan, s *uyenni* aqa ixmej i kenniw; ⁷ eawed **iřef**, minzi yares tacđect immsebđan uca aqa farqa n tecđect immsebđan d azyen, maca war ittarri ifez, s *uyenni* aqa ixmej i kenniw; ⁸ Zeg weysum nsen war zzayes ttettem niy ad tđadam řxecbat nsen, aqa xemjen i kenniw.

⁹ Ina tzemmarem ad ten teccem zi jar marra *imuddaren* inni *iddaren* deg waman: **marra wi řar ięa wafriwen d tequrt** deg waman u di řebđur u di tyezratin, ina tzemmarem ad ten teccem, ¹⁰ *maca* marra min war řar yeęi ifriwen niy taqurt di řebđur u di tyezratin, zi jar marra i zi sseffyen aman uřa zi jar marra min iddaren deg waman, aqa-t d nnei i kenniw. ¹¹ Ad awem yiři d nnei. War tzemmarem ad teccem zeg weysum nsen u řxecbat nsen ittxeřsa kenniw ad tent teiffem. ¹² Marra min ięan deg waman břa ifriwen d tequrt, ad řarwem yiři d nnei.

¹³ **Zeg iđđad** ad teiffem ina, **war zzaysen ttettem ca**, ad *awem* iřin d nnei: agider, isyi, agider n řebđar, ¹⁴ *aceffar ittawen* s tazřa, *amessyuy amuđie n ittawin* ak-d marra markat nnes, ¹⁵ marra markat n ubayerř, ¹⁶ yeęis n tyuyyit, *aennaf*, *ajdiđ* n řebđar, řbaz ak-d markat nnes, ¹⁷ *ahemmař* n řkas, bu-tcararrut, bu-uřuđi n řmewt, ¹⁸ bu-yuntađ, bu-ueuqqi, bu-uřawar, ¹⁹ abellarj, bu-uřuđi iceffnen ak-d marra markat nnes, dundun d řweđwađ.

²⁰ **Marra wi řar ięa afriwen i ittbučen u igguren x arebea n iđaren, ad řarwem yiři d nnei.**

²¹ *Maca* zi marra inni ittbučen u yares afriwen u gguren x arebea n iđaren, **ad teccem inni řar ięa iđaren i tečři** sennej i iđaren i *wengaz*, ĥima ad zzaysen negzen x temmurt. ²² D ina tzemmarem ad zzaysen teccem: tamuryi n weyřaf ak-d markat nnes, tamuryi n teřđart ak-d markat nnes, tamuryi inegzen ak-d markat nnes d tamuryi iřeĥĥfen ak-d markat nnes. ²³ Marra wi řar ięa afriwen i ittbučen u yares arebea n iđaren, aqa-t d nnei i kenniw.

²⁴ S *imuddaren-a* i řa tiřim tettwaxemjem. Marra wi i řa iđadan řxecbat nsen, ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁵ Manwen mma yiwyen ca zi řxecbat nsen, ad issird arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁶ Marra řebhayem, inni řar ięa tecđect immsebđan i zi farqa n *tecđect* war tfarq qae, uřa war ttarran ifez, ad řarwem iřin xemjen. Marra wi ten i řa iđadan, ad yiři ixmej. ²⁷ Kuř *amuddar* jar *imuddaren* i igguren x arebea n třecca n *iđaren* nsen, ad řarwem yiři ixmej. Marra wi i řa iđadan ca n řxecbat nsen, ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁸ Wi yiwyen ca n řxecbat nsen, ad issird arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tmeddit. Ad awem iřin xemjen.

²⁹ **Zi jar imuddaren ittbučen, inni ittbučen x temmurt, d ina ad awem iřin xemjen** i kenniw: ajarbuę, ayerda, icfar ak-d markat nnes, ³⁰ iqqli, taknakart, azermummuy, aĥdiđ d tata. ³¹ Ina ad řarwem iřin xemjen zi jar marra *imuddaren* inni ittbučen x *temmurt*. Marra wi ten i řa iđadan awarni řmewt nsen, ad yiři ixmej ař tameddit. ³² Marra min xef iwđa ca zi řxecbat nsen ad yiři ixmej, niy ict n řqecet n teffawt, niy arruđ, niy tiřmect, niy taxancet, niy man mma n řqecet, uca *xemi* ad ittwassars deg waman, ad yiři ixmej ař tameddit u *awarni aya* ad yiři izdig. ³³ Marra řqecet n třaxt i dayes iwđa ca zzayes, aqa marra min dayes ięan ad yiři ixmej uca ittxeřsa i kenniw ad tarzem ttebři. ³⁴ Marra macca nni ittwaccen wenni xas iwđa aman nni, ad yiři ixmej uca marra tissit nni ittwaswen, di man mma n řqecet i *teęa*, ad tiři texmej. ³⁵ Marra min xef iwđa ca n řxecbet nsen, ad yiři ixmej. Afarnu d tzewđa ggur ad ttwarzen, aqa xemjen uca ad řarwem iřin xemjen. ³⁶ Maca řeunřar niy d anu mani řar ssizzřen aman, ad yiři izdeg. *Maca* wi i řa iđadan řxecbat nsen, ad yiři ixmej.

11:30 'taknakkart' - niy 'tiqqilit'.

11:32 Lawi 15:12

ILAWIYYEN

³⁷ Uca maña iwđa ca zi řxecbat nsen x ca n zzariet i uzare, tenni ittxeřša ead ad zareen, *xenni* ad yiři izdeg. ³⁸ *Maca* maña seyyben aman x zzariet uca iwđa xas ca zi řxecbat nsen, *xenni* ad yarwem tiři *zzariet* texmej.

³⁹ Uca maña immut ca n řebħimet zi jar řebħayem nni teccim, *xenni* wi i řa iħađan řxecbet nnes, ad yiři ixmej ař tameddit. ⁴⁰ Wenni iccen zi řxecbet nnes, ad issird arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tameddit. *Amenni* wenni yarbun ca zi řxecbet, ad issird arruđ nnes uca ad yiři ixmej ař tameddit.

⁴¹ Kuř *amuddar* ittbueen, wenni ittbueen x temmurt, aqa-t d nnei. War ittxeři ad ittwacc. ⁴² Zi jar marra imuddaren nni ittbueen x temmurt, **war ttettem ca marra min igguren x ueddis niy marra min igguren x areba n iđaren ař marra min igguren x wařtas n iđaren**, minzi aqa-ten d nnei. ⁴³ War tteggem nnei i řeemur nwem s ijj n umuddar nni ittbueen u war zzayes ssxem-majem ixef nwem ařami ggar ad zzaysen txemjem. ⁴⁴ Minzi necc d SIDI, AREBBI nwem. Kenniw ad tessqedsem ixef nwem uca ad tiřim d imqeddasen, minzi necc aqa d amqeddas. War ssxem-majem řeemur nwem s marra min ittbueen x temmurt. ⁴⁵ Minzi necc D SIDI, wenni kenniw dd-issgaeeden zi temmurt n Miřra, ħima ad iři d AREBBI i kenniw. Iřim d imqeddasen, mařar aqa necc d amqeddas.”

⁴⁶ Wa d azerf x řmař d x ijđad d x marra imuddaren nni ittenhezzen deg waman uca x marra imuddaren nni ittbueen x temmurt, ⁴⁷ ħima ad ittwagg řfarq jar min ixemjen d min izdigen u jar imuddaren inni izemmar ad ttwaccen d imuddaren inni war ittxeři ad ttwaccen.”

Tiweřša n usizdeg řar uxeřqed

12¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini “Xmi i řa teksi ict n temyart ddeyset uca turuw-dd aħenjir, ad tiři texmej sebca n wussan. Ad tiři texmej am *deg* wussan n weezař xmi xas idammen. ³ Deg wass wiss tmenya ittxeřša ad ittwaxten aysum n řeedaryet nnes. ⁴ Awarni i man aya ad teqqim třata u-třatin n wussan deg idammen n usizdeg nnes. War tetthidi walu zi min iđan iqeddes u war tettraħ řar zzawect iqeddsen ař i řa ttwakemmřen wussan n usizdeg nnes. ⁵ Mařa turuw-dd taħenjirt, ad tiři texmej tnayen n ssimanat, amecnaw deg wussan n weezař nnes. *Awarni man aya* ad teqqim setta u-settin n wussan deg idammen n usizdeg nnes. ⁶ Xmi i řa ttwakemmřen wussan n usizdeg n mmis niy n yeęis, *xenni* ad tawi ijj n izmar n yijj n useg^was am tyarřt n wecmađ niy ijj n udbir d amezyan niy ijj n tejlilliħt am tyarřt n ddenb řar ukeħhan ztat i tew-wart n Uqıđun n Umsagar. ⁷ D netta ad dd-issqarreb man aya ztat i uyembub n SIDI uca ad xas ifdi. *Xenni* ad ttwassizdeg s řeunsar n idammen nnes. Wa d azerf i tenni i řa yarwen ijj n mmis niy ict n yeęis. ⁸ Mařa war tiwiđ ad tawi ijj n izmar, *xenni* ad tetteř tnayen n tejlilliħin niy tnayen n idbiren imezyanen, ijj i tyarřt n wecmađ u ijj i tyarřt n ddenb, uca akeħhan ad xas ifdi. *Xenni* ad tiři tizdeg.”

Tiweřša zi jjiħet n řehřac n řbarř

13¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

² “Xmi ħed řares di teřmect n arrimet nnes aeëbbuz, niy amcan aqeccar, niy ijj n wengaz iccemřeř n *teřmect*, uca wanita izemmar ad idweř d uđun n řbarř di teřmect n arrimet nnes, ad ittwandeh řar Harun, akeħhan, niy řar ijjen zi tarwa nnes, ikeħhanen. ³ Uca akeħhan ad

11:44 Lawi 19:2; 20:7; 1 Buř. 1:16

12:3 Amz. 17:12; Lk. 1:59; 2:21; Yuh. 7:22

12:5 ‘simanat’ - niy ‘imalasen’.

ixzar ƣar wuḍun di teǎmect n arrimet nnes uca mařa izuřtan deg *wemcan n* wuḍun dewřen d icemřařen uca iban wuḍun ead yuęę x teǎmect n arrimet nnes, aqa *xenni* d uḍun n řbars uca xmi t izra ukehhan, ad t ibarreř d amexmuj. ⁴ Maca mařa angaz iccemřeř n arrimet nnes d acemřař u war yuęiy x teǎmect u ižeřtan war dwiřen d icemřařen, *xenni* akehhan ad ibellee x wenni di ięa uḍun *nmi* seba n wussan. ⁵ Mařa izra it ukehhan deg wass wiss seba uca izra aqa uḍun amenni iqqim, war imyir wuḍun di teǎmect, *xenni* ad t ibellee ukehhan *eawed* seba n wus-san nneđni. ⁶ Deg wass wiss seba ad t izar ukehhan *eawed* uca *mařa* iban aqa uḍun yarsa uca war imyir *ead ktar* x teǎmect, *xenni* akehhan ad t ibarreř d amezdag. Tuya-tt d ict n tfuriy. Ad issird arruḍ nnes uca ad yiři izdig. ⁷ Maca mařa imyar wuḍun ktar x teǎmect awarni t izra ukehhan di řwee n usizdeg nnes, *xenni* ittxeřsa ad isscen *ixef nnes* i ukehhan twařat nneđni. ⁸ Mařa izra ukehhan, aqa řehřac imyar x teǎmect, ad t ibarreř d amexmuj. Aqa-t d řehřac n řbars i *ięa*.

⁹ Mařa uḍun n řbars aqa-t deg ijj n bnađem, ad t awyen ƣar ukehhan. ¹⁰ Mařa izra ukehhan, aqa aeëbbuz iban imřeř di teǎmect uca ižeřtan d icemřařen uca iban-dd weysum iddar deg ucebbuz, ¹¹ aqa-t d řbars d aqdim di teǎmect n arrimet nnes uca akehhan ad t ibarreř d amexmuj. War xas itbellie ca, minzi netta aqa ixmej. ¹² Mařa yuyur řbars x tiřmect marra uca idřa řbars marra tiřmect n wenni ƣares uḍun zeg uzeęif nnes ař idaren nnes, ař mani izemmar ad izar ukehhan s tiřtanwin nnes, ¹³ uca izra it ukehhan, izra řbars idřa marra arrimet nnes, *xenni* netta ad ibarreř d amezdag wenni di ięa wuḍun. *Tiřmect* aqa-tt ƣae d tacemřač. Netta aqa izdig. ¹⁴ Deg wass meřmi dayes i ƣa iban weysum iddar, ad yiři ixmej. ¹⁵ Mařa izra ukehhan aysum *nmi* iddar, ad t ibarreř d amexmuj. Aysum *nmi* iddaren ixmej, aqa-t d řehřac n řbars. ¹⁶ Maca xmi i ƣa ibeddeř weysum iddaren u idweř d acemřař, ittxeřsa as ad dd-yas ƣar ukehhan. ¹⁷ Mařa izra it ukehhan uca aqa *amcan n* uḍun imřeř, ad ibarreř ukehhan wenni di ięa řehřac, d amezdag. Netta aqa izdig. ¹⁸ Mařa din deg weysum, di teǎmect nnes, ict n řhebbuct u tettwassgenfa tanita, ¹⁹ uca deg wemcan n řhebbuct idweř d ijj n ueëbbuz imřeř niy d ijj n wengaz iccemřeř, acemřař iruř ƣar tezwey, *xenni* ad izar ukehhan man aya. ²⁰ *Xmi t* i ƣa ixzar ukehhan uca izra aqa-t sadu teǎmect uca ižeřtan nnes d icemřařen, *xenni* akehhan ad t ibarreř d amexmuj, aqa-t d uḍun n řbars wenni yuyuren s řhebbuct. ²¹ Maca mařa izra it ukehhan uca war *dayes* yufi uřa d ijj n uzeřtu d acemřař uca war idwiř yuęę x teǎmect, *maca* idweř yarsa, *xenni* ad xas ibellee ukehhan seba n wussan. ²² Mařa tuyur x teǎmect marra, *xenni* akehhan ad t ibarreř d amexmuj. Aqa-t d uḍun n řbars. ²³ Maca mařa angaz iccemřeř n teǎmect iqqim deg wemcan nnes, war imyir ca, aqa-t d ccamet n řhebbuct uca akehhan ad t ibarreř d amezdag.

²⁴ Niy mařa idweř di teǎmect n arrimet ijj n uyezzim n wecmaḍ uca aysum iddaren n uyezzim n wecmaḍ idweř d ijj n wengaz iccemřeř, acemřař iruř ƣar tezwey niy d acemřař, ²⁵ uca izra ukehhan man aya, uca xzar, ižeřtan i ięan deg wengaz iccemřeř, aqa dewřen d icemřařen uca iban-dd d *amcan n wengaz* yuęę di teǎmect, aqa-t d řbars wenni dd-iffyen zeg uyezzim n wecmaḍ. Akehhan ad t ibarreř d amexmuj. Aqa-t d uḍun n řbars. ²⁶ Maca mařa akehhan izra man aya uca war ittwiři ižeřtan icemřařen deg wengaz iccemřeř uca *izra angaz* war yuęiy x teǎmect u idweř yarsa, *xenni* ad xas ibellee ukehhan seba n wussan. ²⁷ Deg wass wiss seba ad t ixzar ukehhan uca mařa imyar *wengaz* ktar x teǎmect, akehhan ad t ibarreř d amexmuj. Aqa-t d uḍun n řbars. ²⁸ Maca mařa angaz immřeř iqqim deg wemcan nnes, war imyir x teǎmect uca yarsa, aqa-t d aeëbbuz n wecmaḍ. Akehhan ad t ibarreř d amezdag, minzi aqa-tt d ccamet n wecmaḍ.

²⁹ Mařa ijj n weryaz niy ict n temyart dayes uḍun deg uzeęif niy di tmart ³⁰ uca ixzar ukehhan uḍun, u xzar, aqa ittban yuęę di teǎmect uca dayes ižeřtan iwaryen d izdaden, *xenni* akehhan ad t ibarreř d amexmuj. Aqa-t d aḍaw n ucewwaf, aqa-t d řbars n uzeęif niy n tmart. ³¹ Maca mařa ixzar ukehhan uḍun n wenḍaw n ucewwaf, izra aqa war yuęiy di teǎmect uca war dayes ižeřtan ibarcanen, *xenni* ad xas ibellee ukehhan x wenni di ięa wuḍun n wenḍaw n ucewwaf

sebea n wussan. ³² Ad iżar ukehhan uḍun deg wass wiss sebea uca maṛa iżra, aqa aṇḍaw n ucewwaf war imyir, war dayes yufi iżeṭṭan iwaryen uca aṇḍaw n ucewwaf war yuḡiy x teṛmect, ³³ *xenni* netta ad iḥeff i yixef nnes, *maca amcan* n wenḍaw n ucewwaf war t ittḥeffi ca uca akehhan ad ibellee x wenni di iḡa wenḍaw n ucewwaf ead ict n twaṛat nneḍni i yijj n ṛmijaṛ n sebea n wussan. ³⁴ Deg wass wiss sebea ad ixzar ukehhan aṇḍaw n ucewwaf. *Maṛa* iżra aqa aṇḍaw n ucewwaf war imyir ca, war yuḡiy x teṛmect, *xenni* akehhan ad t ibarreḥ d amezdag. Ad issird arruḍ nnes uca ad yiṛi izdig. ³⁵ *Maca* maṛa aṇḍaw n ucewwaf imyar aṭṭas x teṛmect awarni i usizdeg nnes, ³⁶ uca *xmi* t i ya ixzar ukehhan uca iżra aṇḍaw n ucewwaf imyar x teṛmect, *xenni* war yarezzu ukehhan x iżeṭṭan iwrayen ead. Netta aqa ixmej. ³⁷ *Maca* maṛa aṇḍaw n ucewwaf aqa iban-dd ibedd i tiṭṭawin nnes uca ffyen-dd zzayes iżeṭṭan ibarcanen, *xenni* aqa iggenfa s wenḍaw n ucewwaf uca netta aqa izdeg. Akehhan ad t ibarreḥ d amezdag.

³⁸ *Maṛa* banen-dd imucan ccemṛeṛen, iccemṛeṛen d icemṛaṛen, di teṛmect n yijj n weryaz niy n ict n temyart, ³⁹ uca iżra ukehhan man aya uca iżra aqa di teṛmect n arrimet banen imucan arsan, icemṛaṛen, *xenni* aqa-tt d ict n tfuri n teṛmect uca netta aqa izdeg.

⁴⁰ *Maṛa* iwḍa ucewwaf n uzeḡif n yijj n weryaz, aqa d aqeccar, *xenni* netta aqa izdig. ⁴¹ *Maṛa* tanyart nnes iwḍa as ucewwaf, aqa tanyart nnes teqquccar, *xenni* netta aqa izdig. ⁴² *Maca* maṛa *din* ijj n uḍun imṛeṛ iruḥ yar tezwey x uzeḡif aqeccar niy x tenyart taqeccart, aqa *xenni* d ṛbarš nni dd-iffyen x uzeḡif nnes aqeccar niy x tenyart nnes taqeccart. ⁴³ *Maṛa* ixzar it ukehhan uca iżra aqa aeabbuz n wuḍun imṛeṛ, iruḥ yar tezwey cwayt x uzeḡif nnes aqeccar niy x tenyart nnes taqeccart, ittban am ṛbarš n teṛmect n arrimet, ⁴⁴ *xenni* aqa aryaz d bu-ṛbarš i iḡa, netta aqa ixmej. Akehhan ad t ibarreḥ d amexmuj, uḍun aqa-t x uzeḡif nnes.

⁴⁵ Ittxeṣṣa ad ittwarreg warruḍ n bu-ṛbarš wenni i di iḡa wuḍun uca ad idṛeq i ucewwaf x uzeḡif nnes, ad iffar ayencic n sennej nnes, ad iṛaya ‘Amexmuj! amexmuj!’ ⁴⁶ *Marra* ussan i dayes i ya yiṛi wuḍun, ad yiṛi ixmej. Netta d amexmuj. Netta ad izdey weḥḥdes uca tzeddiyt nnes ad tiṛi barra i ṛmargeḥ n ṛeskar.

⁴⁷ *Maṛa* uḍun n ṛbarš deg ijj n warruḍ, deg ijj n warruḍ n taḍuft niy deg ijj n warruḍ n ṛeqten, ⁴⁸ niy yar ufiṛu aya niy yar ufiṛu nni, niy s ṛkettan niy s ṛeqten, niy yar yiṛem, niy yar yiṛem ittwassxedmen, ⁴⁹ u *ticti* ittawawten deg warruḍ niy deg yiṛem, niy yar ufiṛu aya niy yar ufiṛu nni, niy di mammec mma n ṛqecceet *nni itteggen* s yiṛem, tezzizu niy tezwey, aqa-t d uḍun n ṛbarš. Ad ittwasscen aya i ukehhan. ⁵⁰ Akehhan ad ixzar yar *wemcan* n uḍun uca min idnen ad t ibellee sebea n wussan. ⁵¹ Deg wass wiss sebea ad ixzar yar wuḍun. *Maṛa* imyar uḍun deg warruḍ, niy deg ufiṛu aya niy deg ufiṛu nni, niy deg yiṛem niy di mammec mma n ṛqecceet nni itteggen s yiṛem, aqa uḍun d ṛbarš iqeṣṣen i yeḡa, aqa ixmej. ⁵² Ad issecmed arruḍ niy afiṛu aya niy afiṛu nni, mma n taḍuft niy n ṛeqten i *iḡa*, niy mammec mma n ṛqecceet *nni itteggen* s yiṛem i dayes tuya uḍun, minzi aqa-t d ṛbarš iqeṣṣen. Ittxeṣṣa ad ittwassecmed s tmessi. ⁵³ *Maca* maṛa iżra ukehhan man aya aqa uḍun war imyir ca deg warruḍ, niy deg ufiṛu aya niy deg ufiṛu nni, niy di mammec mma n ṛqecceet *nni itteggen* s yiṛem, ⁵⁴ *xenni* ad yumur ukehhan ad ssirden min di yeḡa wuḍun uca *awarni i man aya* ad xas ibellee twaṛat nneḍni ṛqedd n sebea n wussan. ⁵⁵ *Maṛa* iżra ukehhan uḍun awarni i usird, uca iżra uḍun war ibeddeṛ ca uca uḍun war imyir, aqa man aya ixmej. Ittxeṣṣa ad t tessecmeded s tmessi. Aqa uḍun idweṛ yuḡey yar ḍeffar niy yar zzat. ⁵⁶ *Maca* maṛa ixzar ukehhan man aya uca iżra belli uḍun yarsa awarni i usird, *xenni* ad t iqess zeg warruḍ, niy zeg yiṛem, niy zeg ufiṛu aya niy zeg ufiṛu nni. ⁵⁷ *Maca* maṛa iban wuḍun twaṛat nneḍni deg warruḍ, niy yar ufiṛu aya niy yar ufiṛu nni, niy di mammec mma n ṛqecceet *nni itteggen* s yiṛem, aqa idduqgez ṛbarš. Ittxeṣṣa ad tessecmeded s tmessi min dayes iḡan uḍun.

⁵⁸ Arruḍ, niḡ aḡiṛu aya niḡ aḡiṛu nni, niḡ mammec mma n řqecceet *nni itteggen* s yiřem, nni tes-sirded uca iruḡ xas wuḍun, ad t tessirded twařat nneḍni uca *xenni* ad yiři izdig.” ⁵⁹ Wa d azerf n wuḍun n řbarş n warruḍ n taḍuft niḡ n řeqřten, niḡ n uḡiṛu aya niḡ n uḡiṛu nni, niḡ n mammec mma n řqecceet *nni itteggen* s yiřem, maḡend *xenni* ad barrḡen s tezdeg *nnes* niḡ s řexmej *nnes*.

Asizdeg n řehřac n řbarş

14¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Wa d azerf n bu-řbarş i wass n usizdeg *nnes*. Ittxeřsa ad ittwandeh řar ukehan ³ uca ad iffeř ukehan řar barra i řmargeḡ n řeskar. Xmi t i řa ixzar ukehan uca izra belli aqa ig-genfa wuḍun n řbarş n wenni d bu-řbarş, ⁴ *xenni* ad issekk ukehan maḡend ad ksin i wenni i řa ittwassizedgen, tnayen n iřḍaḍ iddaren, izdigen, uřa d akeccuḍ n *tcejjart* n tengelt d uzeğg^way yuğřen d teelğet. ⁵ Ad yumur ukehan maḡend ad ittwařarş ijj n uḡḍiḍ deg ict n řqecceet n řraxt, sennej i waman ittazzřen. ⁶ *Xenni* ad iksi aḡḍiḍ iddaren d ukeccuḍ n *tcejjart* n tengelt d uzeğg^way yuğřen d teelğet uca ad ten issuf ak-d uḡḍiḍ iddaren deg idammen n uḡḍiḍ i ittwařarş sennej i waman ittazzřen. ⁷ Ad irucc sebea n twařawin x wenni ittwassizedgen zi řbarş. *Xenni* ad t ibarreḡ d amezdag uca ad yarxu i uḡḍiḍ iddaren *maḡend ad iḡew* sennej i wudem n yeyyar. ⁸ Uca wenni ittwassizedgen ad iřebben arruḍ *nnes* uca ad iḡeff marra acewwaf *nnes*, ad issird ixef *nnes* s waman. *Xenni* ad yiři izdeg. Awarni as ad yadef ḍi řmargeḡ n řeskar uca ad izdeř barra i uḡiḍun *nnes* ead sebea n wussan.

⁹ Deg wass wiss sebea ad iḡeff marra acewwaf n uzeğřif *nnes* d tmar *nnes* d timmiwin n tiřawin *nnes*, *wah*, ad iḡeff marra acewwaf *nnes*, ad iřebben arruḍ *nnes* uca ad issird arrimet *nnes* s waman, *xenni* ad yiři izdeg.

¹⁰ Deg wass wiss tmenya ad iksi tnayen n izmaren kemmřen d ict n texsi icnan qaē n yijj useg^was ak-d řřata zi eecra n yijj n ‘ifa’ n waren azdad am tewhibt n řyiğet ixegğden s zzeet u eawed ijj n ‘lug’ n zzeet. ¹¹ Akehan wenni t issizedgen, ad yarr aryaz nni ittxeřsa ad ittwassizdeg ak-d marra aya ztat i wudem n SIDI řar tewwart n Uqḍun n Umsagar. ¹² Ad iksi ukehan ijj n izmar nni uca ad t-idd issqarreb am řyarřt n umarwas ak-d ‘lug’ n zzeet uca ad t issenhezz am tewhibt n wenhezzi ztat i wudem n SIDI. ¹³ *Xenni* ad iřarş i izmar nni deg wemcan mani řarrřen řayarřt n ddenb d řayarřt n wecmaḍ, deg wemcan amqeddas. Minzi řayarřt n umarwas am řayarřt n ddenb i ukehan i teğa, aqa-tt d tamqeddast qaē. ¹⁴ Ad iksi ukehan *ca* zeg idammen n řayarřt n umarwas uca akehan ad ten igg x yiřes n umezzuř afusi n wenni i řa ittwassizedgen uřa x yimez n ufus *nnes* afusi d x yimez n uḍar *nnes* afusi. ¹⁵ Amenni i řa iksi ukehan *ca* zi ‘lug’ n zzeet uca ad tt inyeř x řřeqqa n ufus *nnes* azeřmaḍ. ¹⁶ Ad issuf ukehan aḍaḍ *nnes* afusi s zzeet nni řares deg ufus *nnes* azeřmaḍ uca *ammu* i řa irucc s uḍaḍ *nnes* *ca* zi zzeet sebea n twařawin ztat i wudem n SIDI. ¹⁷ Uca min iqqimen zi zzeet nni řares deg ufus *nnes*, ad tt igg x yiřes n umezzuř afusi n wenni i řa ittwassizedgen uřa x yimez n ufus *nnes* afusi d x yimez n uḍar *nnes* afusi, x idammen n řayarřt n umarwas i *xasen igga qberř*. ¹⁸ Uca min iqqimen n zzeet nni řares deg ufus *nnes*, ad tt inyeř x uzeğřif n wenni i řa ittwassizedgen uca *ammu* i xas i řa ifdi ukehan ztat i wudem n SIDI. ¹⁹ Ad issewjed ukehan *xenni* řayarřt n ddenb uca ad ifdi x wenni ittwassizedgen zi řexmej *nnes*. Awarni as ad iřarş i řayarřt n wecmaḍ. ²⁰ Ad issbexar ukehan řayarřt n wecmaḍ d tewhibt n řyiğet x uealřar. *Ammu* i xas i řa ifdi ukehan uca ad yiři izdeg.

²¹ Mařa netta izřeḍ uca afus *nnes* war t issiweḍ, *xenni* ad iksi ijj n yizmar am řayarřt n umarwas maḡend ad xas ifdi am t igga d tewhibt n wenhezzi, uřa d ict n teecart n *ijj* n ‘ifa’ waren azdad am

14:2 Mt. 8:4; Mk. 1:44; Lk. 5:14; 17:14

14:4 ‘teelğet’ - niy ‘hisup’.

14:13 Lawi 7:7

tewhibt *n řyiget* ixegđen s zzeet, ak-d ijj n ‘lug’ n zzeet²² d tnayen n tejlliliħin niy tnayen n idbiren imezaynin, anect izemmar ufus nnes ad as issiwed. Ict ad tiři d tayaršt n ddenb u tenneđni ad tiři d tayaršt n wecmađ. ²³ Deg wass wiss tmenya ad ten yawi di tťwee n usizdeg nnes ħar ukehhan ħar tewwart n Uqıđun n Umsagar, ztat i wudem n SIDI. ²⁴ Ad iksi ukehhan izmar n tayaršt n umarwas d ‘lug’ nni n zzeet uca akehhan ad ten issenhezz am tewhibt n wenhezzi ztat i wudem n SIDI. ²⁵ *Xenni* ad iyarš i izmar n tayaršt n umarwas uca akehhan ad iksi *ca* zeg idammen n tayaršt n umarwas, ad t yarr x yiyes n umezзуу afusi n wenni ittwassizedgen uřa x yimez n ufus nnes afusi d x yimez n uđar nnes afusi. ²⁶ Ad ifarrey ukehhan *ca* n zzeet x třeqqa n ufus azeřmađ n yixef nnes. ²⁷ S uđađ nnes afusi ad irucc ukehhan s zzeet nni ħares deg ufus nnes azeřmađ sebea n twařawin ztat i wudem n SIDI. ²⁸ Akehhan ad igg *ca* zi zzeet nni ħares deg ufus nnes x yiyes n umezзуу afusi n wenni ittwassizedgen uřa x yimez n ufus nnes afusi u x yimez n uđar nnes afusi, deg wemcan *nmit mani* ttwaggen idammen n tayaršt n umarwas *qbeř*. ²⁹ Min iqqimen zi zzeet nni ħar ukehhan deg ufus nnes, ad t igg x uzeđif n wenni ittwassizedgen maħend ad xas ifdi ztat i wudem n SIDI. ³⁰ *Xenni* ad issewjed ijj zi tnayen n tejlliliħin niy zeg idbiren imezyanen, anect umi izemmar ufus nnes ad t issiwed. ³¹ Zi min d as i ħa issiwed ufus nnes, ad yiři ijj i tayaršt n ddenb u wennedni i tayaršt n wecmađ, sennej i tewhibt *n řyiget*. *Ammu* ad ifdi ukehhan x wenni ittwassizedgen ztat i wudem n SIDI.”

³² Wa d azerf i wenni di iġa wuđun n řbarš uca afus nnes war izemmar ad issiwed i usizdeg nnes.

³³ Issiwed SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

³⁴ “Xmi i ħa tadfem di temmurt n Kenean, tenni d awem i ħa wcey d aġra, uca mařa ggiy necc uđun n řbarš x *ca* n taddart n temmurt tenni ħarwem d aġra, ³⁵ ad dd-yas *xenni* wenni ħar teġa teddart nni, ad ixebbar akehhan, ad yini ‘Ittban ayi-dd axmi din *ca* n wuđun di taddart.’ ³⁶ *Xenni* akehhan ad issekk maħend ad ssexwan taddart qbeř mma i dd ħa yas ukehhan *s yixef nnes* ħima ad ixemm uđun, hima war ittwassexmij marra min iġan di taddart. Awarni as ad dd-yadef ukehhan maħend ad ixemmem taddart. ³⁷ Mařa ixzar uđun uca izra aqa uđun n řeħyud n taddart banen-dd dayes iħufar zzizwen niy zewyen u uġyen x *wudem n řħiđ*, ³⁸ *xenni* ad iffey ukehhan zi taddart *nmi* zi tewwart n taddart uca ad iqqen taddart sebea n wussan. ³⁹ Deg wass wiss sebea ad dd-idweř ukehhan uca mařa izra aqa uđun ibezzee x řeħyud n taddart, ⁴⁰ *xenni* ad iweřša ukehhan maħend ad kksen izra mani iřseq wuđun u ad ten nđaren deg ijj n wemcan ixemjen barra i tendint. ⁴¹ Ad yejj ad qeccaren daxeř n taddart, ħar *marra* iyezdisen nnes uca ad zeġeen taejjajt i qeccaren, barra i tendint deg ijj n wemcan d amexmuj. ⁴² *Xenni* ad ksin izra nneđni, ad ten ggen deg wemcan n izra *ihercen* nni uca ad ksin abeġae nneđni maħend ad zzayes ħenncen taddart. ⁴³ Mařa uđun idweř-dd uca issuffi *ewed* di taddart awarni mma kksen izra u qeccaren taddart awarni řami *xenni* tt ħenncen, ⁴⁴ *xenni* ad dd-yas ukehhan ad ixzar. Mařa izra, aqa uđun ibezzee di taddart, *xenni* aqa din ijj n řbarš iqeřšen di taddart. Taddart aqa-tt texmej. ⁴⁵ Ad hedmen taddart, izra nnes d tfeřwin nnes d marra tarrist n taddart uca ad sseggwejen aya barra i tendint ħar ijj n wemcan d amexmuj. ⁴⁶ Wi i ħa yadfen ħar taddart deg ijj n wass zeg wussan awarni řami tt ibellee *bnadem*, ad yiři ixmej ař tameddit. ⁴⁷ Uca wenni i ħa ittřen di taddart, ad iřebben arruđ nnes u wenni i ħa iccen di taddart, ad issird arruđ nnes. ⁴⁸ Mařa yudef ukehhan maħend ad tt ixzar uca izra aqa uđun war imyir di taddart, awarni řami ħenncen taddart, *xenni* ad ibarreħ ukehhan belli taddart tezdeg, minzi uđun ittwassgenfa. ⁴⁹ Ad iksi tnayen n ijdad d ukeccuđ n *tcejart* n tengelt d uzeggweay yuġyen d taelġet, maħend ad zzaysen ikkes ddenb x taddart. ⁵⁰ Ad iyarš i ijj n ujdıđ deg ict n řqecceet n třaxt, sennej i waman iddaren. ⁵¹ Ad iksi akeccuđ n *tcejart* n tengelt d taelġet d uzeggweay yuġyen uřa d ajdıđ iddaren uca ad issuf *marra* aya deg idammen n ujdıđ ittwaxarřen u deg waman iddaren uca ad irucc taddart sebea n twařawin. ⁵² *Ammu* i ħa ikkes ddenb x taddart s idammen n wejđıđ, s waman iddaren d ujdıđ iddaren d ukeccuđ n *tcejart*

n tengelt d taelġet d uzegg^waḡ yuġyen. ⁵³ Ad yejj ajdiđ iddaren ad iđwa barra i tendint sennej i wudem n yeyyar. *Ammu* i ɣa ifdi x taddart *nni* uca ad tiři tizdig.”

⁵⁴ Wa d azerf x marra řehřacat n řbarş u x wenđaw n ucewwaf, ⁵⁵ x řbarş n arruđ u n taddart, ⁵⁶ x ijj n ueebbuz, x ijj n wemcan aqeccar u x ijj n wengaz iccemřeř n *teřmect*.

⁵⁷ *Azerf-a* aqa i tɣuri deg wass i di ɣa yiři ħed ixmej niy deg wass i di i ɣa yiři ħed izdeg. Wa d azerf n řbars.

Asizzeř n iryazen d temyarin

15¹ Issiweř SIDI ak-d Musa d Harun, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israyil, inim asen ‘Mařa aryz ɣares ijj n useyyeř zi arrimet nnes, *xenni* ad yiři ixmej zi ssibbet n useyyeř ³ Wa ad yiři d řexmej nnes zi ssibbet n useyyeř nnes: mařa arrimet nnes tettejja aseyyeř nnes niy arrimet nnes tessbedda aseyyeř nnes, aqa-t d řexmej nnes.

⁴ Kuř qama min xef wenni di iġa useyyeř ad xas iřtes, ad yiři ixmej u kuř řqecceet i xef i ɣa iqqim, ad tiři texmej. ⁵ Marra wi i ɣa iħadan qama nnes, ad iřebben arruđ nnes, ad issird netta ixef nnes *ewwed* s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁶ Wenni i ɣa iqqimen x ca x min xef tuɣa iqqim wenni di iġa useyyeř, ad iřebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes *ewwed* s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁷ Wenni i ɣa iħadan arrimet n wenni di iġa useyyeř, ad iřebben arruđ nnes uca netta simant nnes ad issird s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁸ Mařa wenni di iġa useyyeř issusef x ijj n umezdag, aqa wa *xenni* ad iřebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ⁹ Kuř trict min xef iqqim wenni i di iġa useyyeř, ad tiři texmej. ¹⁰ Marra wi i ɣa iħadan *mammec mma* řqecceet tenni iġan sadu nnes, ad yiři ixmej ař tameddit uca wi tt i ɣa iksin, ad iřebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹¹ Marra wi i ɣa ittwaħadan zeg wenni di iġa useyyeř břa mma ad issird wa ifassen nnes amezwaru, ad iřebben arruđ nnes, ad issard ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹² řtebři n řřaxt nni ittwaħadan zeg wenni di iġa useyyeř ittxeřša ad ittwarż, *maca* marra řqecceet n tefřewt ad tettwassird s waman.

¹³ Xmi wenni i di iġa useyyeř n waġu ad ittwassizdeg zeg useyyeř nnes, ittxeřša as simant nnes ad iřseb i sebea n wussan. *Xenni* ad iřebben arruđ nnes, ad issird arrimet nnes s waman iddaren uca ad yiři izdig. ¹⁴ Deg wass wiss tmenya ad iksi tnayen n tejlillihin niy tnayen n idbiren imezyanen uca ad dd-yas zzat i wudem n SIDI ɣar tewwart n Uqiđun n Umsagar uca ad ten iwc i ukehhan. ¹⁵ Akehhan ad issewjed ict n tɣarřt n ddenb d ict n tɣarřt n wecmađ. *Ammu* xas i ɣa ifdi ukehhan zzat i wudem n SIDI x useyyeř n waġu nnes.

¹⁶ Mařa iffex-dd useyyeř n waġu zeg weryaz, ad issird arrimet nnes marra s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹⁷ Kuř arruđ d kuř iřem i xef iġa useyyeř n waġu, ittxeřša as ad ittwassird s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ¹⁸ *Maca* mařa iřtes yijj weryaz ak-d temyart awarni inđar netta, *xenni* ad ssirden s *tnayen idsen* s waman uca ad iřin xemjen ař tameddit.

¹⁹ Mařa tamyart tuɣa-tt tseyyeř, aqa xas idammen di arrimet nnes, *xenni* ad teezeř sebea n wussan. Marra wi tt i ɣa iħadan ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁰ Marra min xef tuɣa tettes deg weezař nnes, ad yiři ixmej uca marra min xef tuɣa teqqim, ad yiři ixmej. ²¹ Marra wi i ɣa iħadan qama nnes, ad issird arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²² Marra wi i ɣ iħadan *mammec mma* řqecceet min xef tuɣa tettɣima, ad iřebben arruđ nnes, ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²³ Mařa iħada ict n řħajet i tuɣa x qama niy

15:12 Lawi 6:21; 11:33

15:19 ‘teezeř’ - s Teibranit ‘ad tiři di weezař nnes’.

mařa iħada řqecceet min xef tuřa nettat teqqim, *xenni* ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁴ Mařa nican iřteř akides ijj n weryaz uca yusa-dd xas weezař nnes, *xenni* ad yiři ixmej sebca n wussan. Marra qama i x tuřa iřteř, ad tiři texmej. ²⁵ Mařa x ict n temřart, usin as-dd idammen ařtas n wussan barra i řmijař n weezař nnes niř mařa tuřa aseyyeř ktar x řmijař n weezař nnes, *xenni* ad tiři texmej marra ussan n useyyeř nnes i dd-yusin ak-d řexmej nnes, am deg wussan n weezař nnes. ²⁶ Marra qama min xef teřteř marra ussan n useyyeř n wařu nnes, ad as yiři amecnaw qama n weezař nnes u marra řqecceet min xef teqqim, ad tiři texmej, amecnaw řexmej n weezař nnes. ²⁷ Marra wi i řa iħadan timesřayin nni, ad yiři ixmej. Ad iřebben arruđ nnes uca ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. ²⁸ Mařa tettwassidzeg deg useyyeř n wařu nnes, ittxeřša ad teħseb i yixef nnes sebca n wussan, awarni as ad tiři tezeg. ²⁹ Deg wass wiss tmenya ad teksi i yixef nnes tnayen n tejlilliħin niř tnayen n idbiren imezyanen uca ad ten tawi řar ukeħhan řar tewwart n Uqıđun n Umsagar. ³⁰ Akeħhan ad issewjed ict n tyařst n ddenb d ict n tyařst n wecmađ uca akeħhan ad xas ifdi *di tmesřact* n useyyeř n wařu n řexmej nnes zzat i wudem n SIDI.

³¹ *Ammu* i řa teezřed ayt n Israyil x řexmej nsen ħima war ttmettin di řexmej nsen, umi ssxem-majen Tazeddiyt inu tenni *iđan* di řwest nsen.” ³² Wa d azerf i wenni řar iđa useyyeř uca i wenni zi i řa iffeř wařu nnes uca ad yiři ixmej ³³ u *ewwed* i tenni min xef iđa idammen uca teezeř ixef nnes u *ewwed* i wi di tuřa useyyeř, i weryaz uřa i temřart, uca *ewwed* i weryaz i tuřa iřteř ak-d tenni iđan texmej.

Ass ameqqran n weřřaħ

16¹ Issiweř SIDI ak-d Musa awarni i řmewt n tnayen n tarwa n Harun, awarni řami qarrben-dd nitni zzat i wudem n SIDI uca mmuten. ² SIDI inna i Musa “Siweř ak-d Harun, umac, ħima war ittideř řebda deg Uqeddas daxeř i uřeħħaf, zzat i tqebbart n weřřaħ wenni iđan x Ttabut, ħima war ittmetti ca, minzi necc baney-dd deg ijj n useynu sennej i tqebbart n weřřaħ. ³ S uya ad yadef Harun deg Uqeddas: s ijj n umwa, amezyan n yijj n ufunas, i tyařst n ddenb uca s yijj n icarri i tyařst n wecmađ. ⁴ Ad yarıđ arruđ n řeqten iqeddes uca x arrimet nnes ad yiři ssarwař n řeqten. Ad ibyes taħezzamt n řeqten uca ad yarekkeb arezzet n řeqten. Aqa man aya d arruđ iqeddsen. Mařa ad ten yarıđ, ittxeřša as ad issird arrimet nnes s waman. ⁵ Ad iksi zi tmesmunt n ayt n Israyil tnayen n imyanen imezyanin i tyařst n ddenb d ijj n icarri i tyařst n wecmađ. ⁶ Ad dd-issqarreb Harun amwa n tyařst n wecmađ, wenni iđan i yixef nnes, uca ad ifdi x yixef nnes u x taddart nnes. ⁷ *Xenni* ad iksi tnayen n iřayđen uca ad ten igg zzat i wudem n SIDI řar tewwart n Uqıđun n Umsagar. ⁸ Ad inđar Harun taqedduħt x tnayen n iřayđen, ict n tqedduħt x SIDI u ict n tqedduħt x iřayđ innuřsřen. ⁹ Ad dd-issqarreb Harun iřayđ x wenni x dd-tewđa taqedduħt i SIDI uca ad t issewjed i tyařst n ddenb. ¹⁰ Iřayđ i x dd-tewđa taqedduħt n iřayđ innuřsřen, ad t igg iddar zzat i wudem n SIDI maħend ad xas ifdi uca *xenni* ad t issekk am iřayđ innuřsřen řar řexřa. ¹¹ Uca ad dd-issqarreb Harun amwa i tyařst n ddenb wenni tuřa i yixef nnes uca ad ifdi x yixef nnes u x taddart nnes uca ad iřarř i umwa n tyařst n ddenb, wenni *iđan* i yixef nnes.

¹² Ad iksi *ewwed* ijj n řmejmar iccur s tirjin n tmessi n uealřar zzat i wudem n SIDI uca ad iccur tnayen n ifassen nnes s řebxur azdad ittfulen uca ad yawi marra aya daxeř i uřeħħaf. ¹³ Ad igg řebxur x tmessi zzat i wudem n SIDI ħima aseynu n *řefwar* n řebxur ad ideř taqebbart n weřřaħ

15:24 Lawi 18:19

15:25 Mt. 9:20

16:1 Lawi 10:1,2

16:2 Uffuř 30:10; Ebr. 9:7

16:6 Ebr. 7:27,28

ILAWIYYEN

i iġan x Cchadet uca war gġur ad immet. ¹⁴ Ad iksi ca zeg idammen n umwa uca ad ten irucc s udaq nnes x wudem n tqebbart n wešraħ ɣar uyezdis n ccarq uca *ɛawed* ad irucc ca zeg idammen seba n twařawin s udaq nnes ztat i tqebbart n wešraħ. ¹⁵ *Xenni* ad iřars i iřayd wenni iġan i řgens uca ad yawi idammen ɣar daxeř i uřeħħaf uca ad igg s idammen nnes amecnaw mammecc igga s idammen n umwa uca ad ten irucc x tqebbart n wešraħ u ztat i tqebbart n wešraħ.

¹⁶ *Ammu* i ɣa ifdi x Uqeddas di ttwec n řħajat ixemjen n ayt n Israyil u di ttwec n ixetřan nsen i dd-yusin ak-d ddnub nsen. *Ammu* i ɣa yegg di ssibbet n Uqıđun n Umsagar wenni iġan di řwest n marra timesřayin ixemjen nsen.

¹⁷ Uřa d ijj n bnamem mma ad yiři ead deg Uqıđun n Umsagar, zi meřmi i ɣa yadef maħend ad ifdi deg Uqeddas ɣares ař i ɣa iffeř *ɛawed*. *Ammu* i ɣa ifdi x yixef nnes u x marra agraw n řgens n Israyil. ¹⁸ Ggur ad iffeř ař uealřar i iġan ztat i wudem n SIDI uca ad xas ifdi. Ad iksi ca zeg idammen n umwa u ca zeg idammen n iřayd uca ad issars *aya* x waccawen n uealřar di min d as-dd innđen. ¹⁹ Seba n twařawin i ggur ad xas irucc s udaq nnes ca zeg idammen uca ad t issizdeg u ad t issqeddes zi tmesřayin ixemjen n ayt n Israyil.

²⁰ *Umi* ikemmeř řefdiyyet x Uqeddas u x Uqıđun n Umsagar u x uealřar, ggur ad dd-issqarreb *xenni* iřayd iddaren. ²¹ Harun ad issars ifassen nnes x uzeřif n iřayd iddaren uca x sennej i uya ad inecm x marra řmueřiyet n ayt n Israyil d marra ixetřan nsen i dd-yusin ak-d marra ddnub nsen uca ad ten issars x uzeřif n iřayd uca ad t issekk ɣar řexřa s ufus n yijj n weryaz *wenni issweřden* i degga. ²² Uca iřayd ggur ad yawi ak-d i xef nnes marra řmueřiyet nsen ɣar ict n jjihet texřa uca netta ad issekk iřayd ɣar řexřa.

²³ *Xenni* ggur ad yadef Harun ɣar Uqıđun n Umsagar uca ad ikkes arruđ n řeqřen, wenni yarđ ħima ad yadef deg Uqeddas, uca ad ten yejj din. ²⁴ Ad issird arrimet nnes s waman deg wemcan amqeddas uca ad ikkes arruđ nnes. *Xenni* ad iffeř, ad issewjed tayarřt n wecmađ nnes d tayarřt n řgens uca ad ifdi x yixef nnes u x řgens. ²⁵ Ad issbexxar tadunt n tayarřt n ddenb x uealřar.

²⁶ Wi yiwyen iřayd innuřsřen, ad iřebben arruđ nnes, ad issird arrimet nnes s waman. *Awarni* as ad yadef di řmargeħ n řeskar.

²⁷ Uca amwa n tayarřt n ddenb d iřayd n tayarřt n ddenb, i zi ittwassidfen idammen nsen maħend ad zzaaysen ittwařdi deg Uqeddas, ad ten ssuffřen barra i řmargeħ n řeskar uca ad zzaaysen cemđen iřmawen nsen d weysum nsen d umessař nsen s tmesi. ²⁸ Wi ten i ɣa isscemđen, ad iřebben arruđ nnes, ad issird *ɛawed* arrimet nnes s waman. *Awarni* as ad yadef di řmargeħ n řeskar.

²⁹ Ta d ict n tewřiyet i řebda i kenniw. Deg uyur wiss seba, deg wass wiss *ɛecra* n uyur, ad tesswađeem ixef nwem uca war tteggem uřa d ict n řxedmet, niř wenni i dd-ixeqřen di temmurt uřa d abarrani wenni izeddyen di řwest nwem. ³⁰ Minzi deg wass nni ad xawem ittwařdi maħend ad tettwassizedgem. Kenniw marra ad tettwassizedgem ztat i wudem n SIDI. ³¹ Ad yiři d ijj wass n ssebt, arraħet tmun i kenniw. Ad tesswađeem ixef nwem, aqa-tt d ict n tewřiyet i řebda. ³² Akehhan wenni ittwađehnen u ittwařeqqem deg wemcan n babas maħend ad yiř d akehhan, ad ifdi uca ad yarđ arruđ n řeqřen, arruđ iqeddsen. ³³ Ad ifdi x zzwawect iqeddsen, x Uqıđun n Umsagar u x uealřar. Ad ifdi *ɛawed* x marra ikehhanen u x marra řgens n wegraw. ³⁴ Ta d ict n tewřiyet i řebda i kenniw ħima ad tefdim ict n twařat deg usegğas x marra ayt n Israyil i marra ddnub nsen." Uca igga Musa am mammecc d as yumur SIDI.

16:14 Lawi 4:6; Ebr. 9:25; 10:4

16:27 Lawi 6:23; Ebr. 13:11

16:29 Lawi 23:27

16:34 Uffuy 30:10; Ebr. 9:7

Amcan n tayaršt weħdes

17¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
²“Siweř ak-d Harun d tarwa nnes u ak-d marra ayt n Israyil, ini asen ‘Wa d awař i yumur SIDI, *d man aya i iqqar*: ³Marra aryaz zi taddart n Israyil, wenni iyařsen i ufunas niy icarri niy iyařd di řmargeħ n řeeskar niy wenni *t* iyařsen barra i řmargeħ, ⁴uca war t yiwi d tawhibt ħar tewwart n Uqiđun n Umsagar, maħend ad t-idd issqarreb d tawhibt ħar SIDI zzat n Tzeddiyt n SIDI, ad as-dd ittwaħseb idammen *nni*. Netta issizzeř idammen uca aryaz nni ad ittwaqess zi řgens nnes, ⁵maħend, xmi i ħa qeddmen ayt n Israyil tiyařsa nsen tinni *nnumen ttqeddamen* barra deg iyyar, ad tent awyen ħar SIDI, ħar ukehhan ħar tewwart n Uqiđun n Umsagar uca ad tent qeddmen *din am* tiyařsa n řehna i SIDI. ⁶Akehhan ad issfarryey idammen x uealħar n SIDI ħar tewwart n Uqiđun n Umsagar u netta ad issbexxar tadunt am ict n řefwaħet ittfuħen i SIDI. ⁷War ttqeddamen ead tiyařsa nsen i řřanam-n- imuyan, wenni đeffaren nitni am inni iđeffaren řeqħab. Ta d ict n tewřsiyyet i řebda i nitni i *marra* řeyjuř nsen. ⁸Ad asen tinid eawed ‘Marra aryaz n ayt n Israyil u n ibarraniyyen inni iġan di řwest nsen wenni ixsen ad issbexxar ict n tiyařšt n wecmađ niy mammec mma tegga tiyařšt, ⁹war tt-idd-yiwi ħar tewwart n Uqiđun n Umsagar ħima ad t issewjed i SIDI, aryaz nni ad ittwaqess zi řgens nnes.

Tawřsiyyet ħima war ttetten idammen

¹⁰Kuř ijj n taddart n Israyil niy n ibarraniyyen inni izeddyen di řwest nsen, wenni i ħa iccen man mma n idammen, necc ad xas qerbey udem inu uca ad t qedey ħi řwest n řgens nnes. ¹¹Minzi řeemar n arrimet deg idammen uca necc wciy awem ten x uealħar maħend ad fdin x řeemur nwem, minzi idammen d ina i ħa fdin x řeemar. ¹²X uya aqa nniy i ayt n Israyil: Uřa d ijj zzaywem war ittett zeg idammen uřa d abarrani i izeddyen di řwest nwem, war ittett idammen. ¹³Kuř ijj zeg ayt n Israyil u zeg ibarraniyyen i izeddyen di řwest nwem, wenni iymaren ijj n umuddar niy ijj n ujdıđ nni izemmar ad ittwacc, ad issizzeř idammen nnes uca ad ten issduřri s ucař. ¹⁴Minzi d ina d řeemar n marra arrimet, idammen nnes iġan d řeemar nnes. S uyenni nniy i ayt n Israyil ‘War ttettem zeg idammen n arrimet’, minzi řeemar n marra arrimet d idammen nnes. Wenni zzaysen i ħa iccen, ad ittwaqess zi řgens nnes. ¹⁵Marra wenni i ħa iccen zeg ict n řxecbet niy zeg ijj n *umuddar imezzqen*, mma netta zi tarwa n temmurt niy d ijj n ubarrani, ad iřebben arruđ nnes uca ad issird ixef nnes s waman uca ad yiři ixmej ař tameddit. *Awarni aya* ad yiři izdeg. ¹⁶Mařa war t issird u war issird arrimet nnes, *xenni* ad yarbu řmueřsiyyet nnes.’ “

Tiweřša zi jjiħet n řemřac d řaġ yudsen

18¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:
²“Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Necc d SIDI, AREBBI nwem!’ ³War tteggem amecnaw mammec ttegen di temmurt n Miřra mani tuya tzeddyem kenniw, niy war tteggem amecnaw mammec ttegen di temmurt n Kenean, mani kenniw i ħa nedhey, uca war ggur ad teddarem ełahřab tiweřša nsen. ⁴Ad teggem lfarayıđ inu uca ad teħđam tiweřša inu maħend ad daysen tuyurem: Necc d SIDI, AREBBI nwem!’ ⁵Ad teħđam tiweřša inu d lfarayıđ inu: bnadem wenni tent itteggen, ad zzaysent iddar, necc d SIDI!

17:6 Uffuy 29:18; Lawi 4:31
 17:10 Amz. 9:4; Lawi 3:17; 7:27; 19:26; Aewd. 12:16,23; 1 řam. 14:33
 17:14 Amz. 9:4
 17:15 Uffuy 22:31; Lawi 11:40; Ĥazq.44:31
 18:3 ‘ad teddarem’ - s Teibranit ‘ad tuyurem’
 18:5 Ĥazq.20:11,13; Rum. 10:5; Gal. 3:12

ILAWIYYEN

⁶ Uża d ijj ad dd-iqarreb ħar ca n yijjen zi raġ nnes ħima ad issearra řear nnes: necc d SIDI.
⁷ War ggur ad tessëarrid řear n babac d řear n yemmac. Aqa-tt d yemmac, war ggur ad tessëarrid řear nnes. ⁸ Řear n temyart n babac war ggur ad t tessëarrid. Aqa-t d řear n babac. ⁹ X řear n wečmac, yeġis n babac niy yeġis n yemmac, niy nettat tettwaxřeq-dd di taddart niy barra i taddart, aqa řear nnes war t tessëarri ca. ¹⁰ X řear n yeġis n mmic niy n yeġis n yeġic, war ttessearri ca řear nsen minzi aqa d řear nnek. ¹¹ War ttessearri ca řear n yeġis n temyart n babac, tenni dd-ittwaxëřqen i babac. Aqa-tt d učmac. ¹² War ggur ad tessëarrid řear n wečmas n babac. Aqa-tt d raġ n babac. ¹³ War ggur ad tessëarrid řear n wečmas n yemmac, minzi nettat d raġ n yemmac. ¹⁴ War ggur ad tessëarrid řear n umas n babac u war dd-ttqarrabed ħar temyart nnes, aqa-tt d eentċ. ¹⁵ War ggur ad tessëarrid řear n temyart n mmic, aqa-tt d tamyart n mmic. War ttessearri ca řear nnes. ¹⁶ War ggur ad tessëarrid řear n temyart n umac, aqa-t d řear n umac. ¹⁷ War tessëarri ca řear n temyart d yeġis. War dd-ttawi ca yeġis n mmis niy yeġis n yeġis, maĥend ad tessëarrid řear nnes. Aqa-tent d raġ nnek, aqa-tt d ict n tmeemuč *ifesden*. ¹⁸ War dd-ttawi tamyart d *tacna* ak-d učmas maĥend ad tt tyenned xmi i ħa tessëarrid řear nnes am ead teddar. ¹⁹ War dd-ttqarrab ca ħar ict n temyart xmi i ħa teezeř ixef nnes zi ssibbet n řexmej nnes ħima ad tessëarrid řear nnes. ²⁰ War tteřteř ak-d temyart n umqarreb nnek ařami ad zzayes tfesded ixef nnek. ²¹ War ttejjid arraw nnek ad zwan ħar Mulak, war tessëiġid isem n AREBBI nnek, necc d SIDI! ²² Ak-d ca n weryaz war carrec qama am tetteřteř ak-d temyart. Aqa-tt d jjeifect. ²³ War fessed ca ixef nnek ak-d ca n řëbhimet am tfeħħřed akides u tamyart war ttbeddi zzat i řëbhimet maĥend ad kis tqeħħëb. Aqa d ijj n uxeġed *ifesden*. ²⁴ War fessed ca ixef nnek s marra timesřayin-a, minzi řëgnus nni i ħa suffyey ztat i uyëmbub nwem, tuħa fessden ixef nsen zzaasent. ²⁵ S *uyenni* tedweř temmurt tefsed uca *xenni* necc ad as xeġsey řmuësiyyet nnes uca ad teuqq temmurt imezday nnes. ²⁶ *Maca* kenniw ad teħdam tiweřsa d lfarayid inu, war tteggem uřa d ict n řħajet zi marra jjeayef-a, niy wenni zi tarwa n temmurt uřa d abarrani nni izeddÿen d řwest nwem. ²⁷ Minzi iryazen n temmurt, *inni tuya* qbeř nwem, aqa ggin marra jjeayef-a uca *ammu* i tedweř temmurt tefsed. ²⁸ War ttejji tammurt ad kenniw teuqq umi tt tffesdem, am mammec teuqq *temmurt* řgens nni tuħa *din* qbeř nwem. ²⁹ Minzi marra inni iggin man wen mma zi jjeayef-a, aqa řëemur, inni i ħa iggen *ammu*, ad ttwaqedëen zi řgens nsen. ³⁰ Ad teħdam min d awem umurey maĥend war tdeffarem tiweřsa yurşuđen am mammec tt ggin *řëgnus* qbeř nwem. War zzaasent tffesdem ixef nwem. Necc d SIDI, AREBBI nwem!”

Tiweřsa x uweqqar di tuddart

19¹ Issiweř SIDI ħar Musa, inna:
² “Siweř ak-d marra tamesmunt n ayt n Israyil uca ini asen ‘Ittxeřsa ad tiřim d imqed-dasen, minzi necc d SIDI, AREBBI nwem, aqa-yi d amqeddas. ³ Kuř ijj ad iweqqar yemmas d

18:8 Lawi 20:11; 1 Kur. 5:1

18:11 Lawi 20:17

18:12 Lawi 20:19

18:14 Lawi 20:20; Ĥazq.22:11

18:15 Lawi 20:12

18:16 Lawi 20:21

18:17 Lawi 20:14

18:19 Lawi 20:18

18:20 Lawi 20:10; Deut. 22:22; Yuħ. 9:5

18:21 Lawi 20:2; Aewd. 18:10; 2 Ijġd. 17:17; 23:10

18:22 Lawi 20:13

18:23 Lawi 20:15,16

18:26 Lawi 20:22

19:2 Lawi 11:44; 20:7,26; 1 Buř. 1:16

babas uca ussan inu n ssebt ad ten teħdam, necc d SIDI, AREBBI nwem! ⁴ War ggur ad dewřem yar lařnam u war tteggem i yixef nwem irebbiten n ufessi, necc d SIDI, AREBBI nwem! ⁵ Xmi i ya tqeddmen tařarřt n řehna i SIDI, *xenni* ad tt tqeddmem s yijj n webriid i zi ya tettwaqebřem kenniw. ⁶ Ittxeřsa ad tettwacc deg wass n tyařřt nnek uřa di tiwecca awarni as. Min iqqimen ař wass wiss řřata ad ittwassecmed s tmesi. ⁷ Mařa tettwacc ead deg wass wiss řřata, ad tiři d jjeifect, war *dayes ittwwif* arđa. ⁸ Wi zzayes i řa iccen ad yarbu řmuęsiyyet nnes, minzi isseig min iřan d amqeddas n SIDI uca *xenni* ad ittwaqess řeemar nni zi řgens nnes.

⁹ Mařa temjarem řřabet n temmurt nwem, war mejjar cek iyyar nnek ař ayeřdis aneggar niř ad tjemmed min iqqimen awarni tameyra nnek. ¹⁰ War třeęded tazayart nnek kuřci niř ad tessmuneđ marra min din iqqimen *di temmurt* di tzařart nnek. Ad ten tejjed i umezřuđ u i ubarrani, necc d SIDI, AREBBI nwem! ¹¹ War ttacar u war sřxarriř u uřa d ijj mma ad icmet amqarreb nnes. ¹² War ttijaęa bařeř s yisem inu u war tesseigid *ammu* isem n AREBBI nnek. Necc d SIDI. ¹³ War sřřisif amqarreb nnek niř ad t tacared. War ttetřef řmunet n icewwařen zi řiřet ař tiwecca. ¹⁴ War ttekk^war adehcure u war ttegg ca min di i řa inqaređ udarřař, maca ittxeřsa cek ad tegg^weded AREBBI, necc d SIDI! ¹⁵ Yar weřkam war ggur ad tyecced. War seizzi amezřuđ u war seđdu řar bu-txuba. Ittxeřsa ad třeķmed x umqarreb nnek s usegged. ¹⁶ War ggur jar řgens nnek s unemmem, war tbeddid x idammen n umqarreb nnek, necc d SIDI!

¹⁷ War carreh umac deg wuř nnek. Ad tteřmed aeřam i umqarreb nnek u war tkessid ddenb nnes xak. ¹⁸ War ttentiřim niř ad txemmřed antaqem x tarwa n řgens nnek. Ad tersed amqarreb nnek amecnaw ixef nnek, necc d SIDI. ¹⁹ Ad teħdam tiweřsa inu. War ttřeęqam ca řebhimet nnek ak-d ijj n marka nneđni. War zarreę tnařen n markat n zzarięet deg iyyar nnek u war yarređ arruđ ittwaggen s tnařen n markat n ukettan.

²⁰ Mařa aryaz inđar am iřteř ak-d ict n temřart, ict n tayya ixdeb itt yijj n weryaz *nneđni*, maca war ittwaxeęeř ead řexřař nnes niř temmew as třełli, *xenni* ad yiři řeřřab, *maca* war tettwaneqqen ca, minzi nettat tuya *ead* war tetřari ca. ²¹ Netta ad yawi tařarřt n umarwas nnes i SIDI řar tewwart n Uqiđun n Umsagar, ijj n icarri *am* tařarřt n umarwas. ²² Ad xas ifdi ukehhan s yicarri n tyařřt n umarwas zzat i uęymbub n SIDI i ddenb nnes i igga uca ddenb nnes i igga ad as ittwayfar.

²³ Xmi i řa tawđem di temmurt uca tezzum eřam kuř ticejjura mařend ad zzaysent teccem, *xenni* ad tejjem war txetnem 'řeđaryet nnes', tenni d řyięet nnes. Třata n isseę^wusa ad tent tejjem war tent txetnem. War zzaysent ttettem ca. ²⁴ Deg usegg^was wiss arebea ad tiři marra řyięet nnes tqeddes, *teccur* i usemřar i SIDI. ²⁵ Deg usegg^was wiss xemsa ad teccem řyięet nnes uca řřabet nnes ad tt teggem ad tt tessarenyem i yixef nwem. Necc d SIDI, AREBBI nwem!

²⁶ War ggur ad teccem ca *days* idammen. War ggur ad tgezznem niř ad tessxedmem tabezgiwt. ²⁷ War třeřfam acewwaf n uzeęif x iyeřdisen u war ggur ad třeřfem tma n tmarť nwem. ²⁸ War tcarrađem arrimat nwem i yijj n umettin niř ad tarecmem tiggaz di *arrimat* nwem. Necc d SIDI! ²⁹

19:3 Uffuř 20:12; 31:13; Lawi 26:2

19:4 Uffuř 34:17

19:6 Lawi 7:16

19:9 Lawi 23:22; Aewđ. 24:19

19:11 Uffuř 20:15

19:12 Uffuř 20:7; Aewđ. 5:11

19:13 Aewđ. 24:14; Yae. 5:4

19:13 ^war tteřef - nican zi Teibranit 'war ttnusi'.

19:15 Aewđ. 1:17; 16:19; Awřn. 24:23

19:16 Uffuř 23:1

19:17 Mt. 18:15; Lk. 17:3; 1 Yuř. 2:9,11; 3:15

19:18 Mt. 5:39,43,44; 22:39; Lk. 6:27; Rum. 12:19; 13:9; 1 Kur. 6:7; Gal. 5:14; 1 Tis. 5:15; 1 Buř. 3:9; Yae. 2:8

19:19 Aewđ. 22:9,11

19:27 Lawi 21:5

19:28 Aewđ. 14:1

ILAWIYYEN

War ssdegi yeġċ, ad tt tarred d řqehba, ħima war tweřti temmurt di tuqqehbit uca ad teccur temmurt s řefđihet. ³⁰ Ad teħdam ussan inu n ssebt uca ad tweqqarem zzawect iqeddsen inu. Necc d SIDI! ³¹ War ttdikk^{wiřem} řar yenni iezzen x imettan u řar igezzanen u war řarsen arezfem, necc d SIDI, AREBBI nwem!

³² Ad tekkared i wenni řares acewwaf icab uca ad tweqqared udem n iwessura uca ad tegg^weded zi AREBBI nnek. Necc d SIDI!³³ Xmi kidek i řa izdeř ijj n ubarrani di temmurt nwem, war t ttdeřmem. ³⁴ Abarrani wenni i řarwem izeddyen ad awem yiři amecnaw wenni n tarwa n temmurt nwem. Ad t tixed am yixef nnek, minzi tuřa kenniw d ibarraniyyen di temmurt n Miřra. Necc d SIDI, AREBBI nwem!³⁵ Xmi i řa tiřim řar weħkam war tyeccem ca s řeřbar n tuzzeggart niř n dqeř niř n řeřbar n min dayes. ³⁶ Ad řarwem yiři d ijj n řmizan nican d izra n řmizan nican uřa d ijj n 'ifa' nican d ijj n 'hin' nican, necc d SIDI, AREBBI nwem, wenni i kenniw inedhen zi temmurt n Miřra.

³⁷ Ad teħdam marra tiweřřa d řumur inu uca ad ten teggem. Necc d SIDI!"

Izerfen x mammec i řa yiři řeiřab

20¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² "Ad tinid i ayt n Israyil nni izeddyen d Israyil 'Kuř ijjen zeg inni n ayt n Israyil niř zeg ibarraniyyen wenni i řa iwcen zi tarwa nnes i Mulak, ad ittwaney nican. Řgens n temmurt ad t yarjem. ³ Necc ad qeřbey udem inu x weryaz nni uca ad t qeđeey zi řgens nnes, minzi netta aqa iwca zi tarwa nnes i Mulak. S uyenni tuřa issexmej zzawect iqeddsen inu uca iearra isem amqeddas inu. ⁴ Mařa tarwa n temmurt qqnen tiřřawin nsen x weryaz nni umi iwca zi tarwa nnes i Mulak, uca war t nyen, ⁵ xenni necc ad qeřbey udem inu x weryaz nni u x twacunt nnes uca ad t qeđeey zi jar řgens nnes, netta d marra inni t iđeffaren amecnaw řeqħab maħend ad qeħħben ak-d Mulak.

⁶ Řeemar wenni iqeđben ixef nnes řar yenni iezzen imettan d igezzanen, maħend ad ten đfaren amecnaw řeqħab, necc ad xas qeřbey udem inu uca ad t qeđeey zi jar řgens nnes.

⁷ Xenni qeddsem u tiřim d imqeddasen, minzi necc d SIDI, AREBBI nwem! ⁸ Ĥdam tiweřřa inu uca ggem zzaysent. Necc d SIDI wenni kenniw issqeddsen.

⁹ X uyenni kuř aryaz nni itekk^waren babas niř yemmas, ad ittwaney nican. Netta tuřa inecceř x babas niř x yemmas, idammen nnes aqa-ten xas. ¹⁰ Mařa ijj n weryaz izna ak-d temřart n weyaz nneđni, xenni wenni tuřa izennan ak-d temřart n umqarreb nnes ad ittwaney nican, wenni iznan d tenni iznan. ¹¹ Mařa ijj n weryaz, am netta iřřes ak-d temřart n babas, aqa issearra řear n babas, xenni nitni s tnayen ad ittwaney nican. Aqa ggint i yixef nsen. ¹² Mařa ijj n weryaz iřřes ak-d temřart n mmis, xenni nitni s tnayen ad ittwaney nican. Aqa munen s tnayen idsen

19:31 Lawi 20:6

19:33 Uffuy 22:21

19:36 Awřn. 11:1; 16:11; 20:10

20:2 Lawi 18:21

20:2 'ad t yarjem' - s Teibranit 'ad t yarjem s izra'

20:6 Lawi 19:31

20:7 Lawi 11:44; 19:2; 1 Buř. 1:16

20:9 Uffuy 21:17; Awřn. 20:20; Mt. 15:4

20:10 Lawi 18:20; Aewd. 22:22; Yuh. 8:5

20:11 Lawi 18:8

20:11 'Aqa ggint i yixef nsen.' - s Teibranit 'Idammen nsen aqa-ten xasen'.

x ubaryuđ. Idammen nsen aqa-ten xasen. ¹³ *Mařa* ijj n weryaz iřteř ak-d ijj n weryaz nneđni am itteřteř *weryaz* ak-d ict n temyart, *xenni* aqa nitni s tnayen idsen ggin ict n řefđihet temyar. Ad ttwanęen nican. Idammen nsen *aqa-ten* xasen. ¹⁴ *Mařa* imeřc ijj n weryaz ict n temyart d yemmas, aqa-tt d řefđihet. Ad t sscemđen s tmessi, netta d nitenti s *tnayen*, ĥima *xenni* war tettiři *ead* d řefđihet di řwest nwem. ¹⁵ *Mařa* ijj n weryaz iřřur ixef nnes ak-d ict n řebhimet, *xenni* ittxeřša ad ittwanęen nican. Ittxeřša *eawed* ad tenęem řebhimet. ¹⁶ *Mařa* ca n temyart tqarreb yar mammec mma tegga ca n řebhimet maĥend ad kides tfehĥeř, *xenni* ad tenęem tamyart d řebhimet. Ad ttwanęen nican. Idammen nsen *aqa-ten* xasen. ¹⁷ *Mařa* ijj n weryaz itteř ućmas, yeęis n babas nię yeęis n yemmas, uca izra řear nnes uca nettat tezra řear nnes, aqa-tt d řefđihet. Ad ttwanęen s *tnayen* zzat i tiřtawin n tarwa n řgens nsen. Aqa isseurri řear n ućmas, ad yarbu řmueřiyet nnes. ¹⁸ *Mařa* ijj n weryaz iřteř ak-d ict n temyart tenni x ięa idammen uca aqa isseurri řear nnes, isseurri anu n *idammen* nnes, uca nettat simant nnes tessaurri anu n idammen nnes, *xenni* ad ttwaęeđeen s tnayen zi řwest n řgens nsen. ¹⁹ War searra ca ućmas n yemmac nię ućmas n babac, minzi *xenni* issfeřtaĥ *bnadem* řear n raę nnes. Ggur ad arbun nitni řmueřiyet nsen. ²⁰ *Mařa* ijj n weryaz, wenni itteřteř ak-d eentis, aqa issearra řear n eemmis, ad arbun nitni řmueřiyet nsen. Ad mnten břa tarwa. ²¹ *Mařa* ijj n weryaz yiwi tamyart n umas, *aqa* man aya d *aeddi* x weezař. Aqa issearra řear n umas. Ad iřin břa iĥenjiren.

²² Ĥđam marra tiweřša inu d marra lfarayıđ inu uca ggem tent, maĥend war kenniw tettęuęqi temmurt mani kenniw i ęa nedĥeę ĥima ad dayes tzedęem. ²³ War tteggurem x tebridt n tweřša n řgens nni i ęa ssuffyeę ztat i wudem nwem, minzi nitni ggin marra timesřayin-a u x *uya* carrĥeę ten. ²⁴ Necc nnię awem 'Kenniw ad ttwartem tammurt nsen uca ad awem tt-idd wceę d řwart, ict n temmurt ifeyyđen s uęi d tamment. Necc d SIDI, AREBBI nwem, wenni kenniw ifarzen zi jar řegnus. ²⁵ X *uya* kenniw ad tmeyyzem jar řebĥayem n řeĥřař d yenni ixemjen u jar ijadđ ixemjen d yenni n řeĥřař. War seięim řeemuř nwem ak-d ca n řebhimet nię ak-d ca n uęđiđ nię ak-d ca zi marra min ittbusen x temmurt, *marra* min d awem ĥarmmeę ĥima ad t řtesbem d řexmej. ²⁶ Aqa kenniw ad ayi tiřim d imęeddasen, minzi necc d SIDI d amęeddas uca necc ssĥeyydeę kenniw zi řegnus ĥima ad tiřim inu. ²⁷ *Mařa* ijj n weryaz nię tamyart ęares buĥbeř n uęezzem n imettan nię n tgezzant, *xenni* ad ttwanęen nican. Ad ten arejmen. Idammen nsen *aqa-ten* xasen."

Asizdeg n ikeĥhanen

21¹ Inna SIDI i Musa "Siweř ak-d ikeĥhanen, tarwa n Harun, uca ini asen "War issxemmij uřa d ijj ixef nnes s ijj n umettin jar řgens nnes. ² myř s raę nnes yuđsen, s yemmas

20:12 Lawi 18:15

20:12 'temyart n mmis' - aqa-tt d tasřit nnes.

20:13 Lawi 18:22

20:14 Lawi 18:17

20:15 Lawi 18:23

20:17 Lawi 18:9

20:18 Lawi 18:19

20:19 Lawi 18:12,13

20:20 Lawi 18:14

20:20 'eentis' - aqa-tt d tamyart n umas n babas.

20:21 Lawi 18:16

20:22 Lawi 18:26

20:23 Lawi 18:3,30

20:24 Uffuy 3:8

20:25 Lawi 11:2; Aewd. 14:4

20:27 Aewd. 18:10; 1 řam. 28:7

ILAWIYYEN

niġ s babas niġ s mmis niġ s yeġis niġ s umas³ uża s wečmas tenni d taezarct uża d řaġ nnes yudsen u war ġares tuġi weryaz, aqa zzayes i izemmar ad issexmej ixef nnes.⁴ Bab *n taddart* war issxemmaj ixef nnes s řgens nnes ař i ġa issieiġ ixef nnes zzayes.

⁵ War tteġgen ca n wemcan iquccar x ižeġif nsen uca war ttheffin tťarf n tmart nsen u war carđen acarređ deg weysum nsen.

⁶ Ad iřin d imqeddasen i AREBBI nsen uca war fetťhen isem n AREBBI nsen, minzi aqa d nitni i issqarraben tiwhibin n tmessi ġar AREBBI, tinni d aġrum d AREBBI nsen. S uya ad iřin d imqeddasen.

⁷ War ttiwyen nitni tamġart nni d řqeħba niġ icten tettwayseb. Uża d ict n temġart nni ittwaġfen zeg weryaz nnes, war tt ttiwyen, minzi *akehhan* netta d amqeddas i AREBBI nnes.

⁸ Ad t tħesbed d amqeddas minzi netta issqarrab-dd macca n AREBBI nnek. Ad yiři d amqeddas i cek, minzi necc d amqeddas, *necc d SIDI* wenni i d awem issqeddsen.⁹ Mařa yeġis n ijj n weryaz *nni iġan d akehhan* tesssefdeħ ixef nnes s tuqeħbit, *xenni* aqa tesssefdeħ babas uca ittxeřsa ad tettwassecmeđ nettat s tmessi.

¹⁰ Arrays n ikehhanen jar aytmas, wenni x užeġif nnes tettwafarreġ zcett i wedhan u wenni ittwařeqqmen maħend ad yarđ arruđ *n ukehhan*, netta war izemmar ad iđreq i *ucewwaf* x užeġif nnes niġ ad icarreg arruđ nnes.¹¹ War izemmar ad dd-iqarređ ġar ict n řxecbet uża war izemmar ad issexmej ixef nnes s babas d yemmas.¹² War itteffey zi zawect iqeddsen ħima war issieiġi zzawect iqeddsen n AREBBI, minzi tamrist n zcett n wedhan n AREBBI nnes aqa-tt xas. Necc d SIDI!¹³ Ad yawi ict n taezarct d tamġart.¹⁴ War ittiwi tajač niġ taneġaft niġ tenni ittwayseb *n d tamġart*, maca ad yawi ict n taezarct zi řgens nnes d tamġart.¹⁵ War issieiġi zzariet nnes jar řgens nnes, minzi necc d SIDI, wenni t issqeddsen.”

¹⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁷ “Siweř ak-d Harun, ini ‘Uża d ijj zi zzariet nnek, di *marra* řejjuř nsen, i di iġa ca n uneđđab, ad dd-iqarređ ħima ad yawi aġrum ġar AREBBI nnes.¹⁸ Minzi uża d ijj n weryaz war dd-ittqarrab ca s yijj n řeib, ma adaryař i iġa niġ d aqidar niġ s ca war iħři niġ ġares řřifet tfary¹⁹ niġ ijj n weryaz yarz as uđar niġ afus²⁰ niġ bu-teerurt niġ *ħed yarwes di ca n yijj* n ttejjař niġ s ict n titť tuff niġ s jdam niġ s ict n ccamet texsar niġ s iqeġařen idgedgen.²¹ War izemmar uża d ijj n weryaz zi tarwa n ukehhan Harun, wenni di iġa ca n řeib, ad dd-iřħem maħend ad dd-issqarređ tiwhibin n tmessi n SIDI. Aqa dayes aneđđab, war izemmar ad iffey maħend ad dd-issqarređ aġrum n AREBBI nnes.²² Zeg weġrum n AREBBI nnes izemmar ad yecc, zi min iġan iqeddsen qač uża zi min iqeddsen.²³ Maca war izemmar ad dd-iqarređ ġar uřeħħaf uża ġar uealťar, minzi dayes ict n uneđđab, ħima war issieiġi tizawiyyin iqeddsen inu, minzi necc d SIDI wenni ten issqeddsen.”

²⁴ *Ammu* i issiweř Musa ak-d Harun u ak-d tarwa nnes u ak-d marra ayt n Israyil.

22¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Siweř ak-d Harun u ak-d tarwa nnes, maħend war ttiwđen ġar tewhibin iqeddsen n ayt n Israyil tinni d ayi issqeddsen, ħima war sseiġen isem amqeddas inu. Necc d SIDI!³ Ini asen ‘Marra aryaz zi zzariet nwem di *marra* řejjuř nwem, wenni i dd ġa iqarređen ġar tewhibin iqeddsen, nni qeddsen ayt n Israyil i SIDI, am ixmej netta, aqa ad ittwaqess řeemar nni zcat i wudem inu. Necc d SIDI.⁴ Uża d ijj n zi zzariet n Harun nni di iġa řbarř niġ ġares aseyyeř, war ittett zi tewhibin iqeddsen ař i ġa yiři izdig. *Ammu* uża d wenni iħadan ca zi min iġan ittwassexmej s ijj n umettin niġ s ijj n weryaz wenni s useyyeř n waġu,⁵ niġ aryaz nni iħadan ca min ittbueen i zi idweř ixmej niġ *iħada* ijj n bnadem i zi i idweř ixmej, mammec mma tegga texmuji n bnadem

nni. ⁶ Ğeemar nni t iħađan ad yiři ixmej ař tameddit uca war ittett zi tewhibin iqeddsen, myir awarni i ęa issird arrimet nnes s waman. ⁷ Xmi dd i ęa tenęar tfuct, netta ad yiři izdig. Awarni aya ad yecc zi tewhibin iqeddsen, minzi aqa-tent d macca nnes. ⁸ War ittett zeg ict n řxecbet nię zeg *ij n umuddar* immuređřen minzi zzayes i ęa idweř ixmej. Necc d SIDI! ⁹ Ad ħđan tawsiyyet inu i x ten weřsię u war ssarebbun x yixef nsen ddenb i zi i ęa mmetten xmi i ęa xđan. Necc d SIDI wenni ten issqeddsen.

¹⁰ Uřa d ijj n ubarrani war ittett zi tewhibt iqeddsen. Amezduę n zzyada i *izeddyen* jar ikehhanen uřa d acewwař war ttetten zi tewhibt iqeddsen. ¹¹ *Maca* mařa akehhan isęa ijjen s nnuqart nnes, wa izemmar ad zzayes yecc uřa d inni dd-ittwaxeřqen di taddart nnes zemmare ad ccen aęrum nnes. ¹² Mařa yeęis n ukehhan tedweř d tamęart n ijj n ubarrani, war tettett ca zi *tewhibt* i dd-ittwassęaeden zi tewhibin iqeddsen. ¹³ *Maca* mařa yeęis n ukehhan aqa-tt d tajjač nię tettwaęef *zeg weryaz nnes* uca war ęares ahenjir uca tedweř-dd ęar taddart n babas, amecnaw di temzi nnes, *xenni* ad tecc zeg weęrum n babas, *maca* uřa d ijj n ubarrani ad zzayes yecc. ¹⁴ Mařa ca n yijjen icca zi tewhibt iqeddsen s uweddar, *xenni* ad ęares yarni tasęart n texmusect uca ad yarr tawhibt iqeddsen ęar ukehhan. ¹⁵ Nitni war zemmare ad sseięęen tiwhibin iqeddsen n ayt n Israyil, tinni sgaeden nitni ęar SIDI ¹⁶ uca *xenni* ad xasen ssarbun amarwas s řmueęiyyet nsen umi i ęa ccen zi tewhibin nsen iqeddsen, minzi necc d SIDI, wenni ten issqeddsen.”

Tięarša i iřteween ayt n Israyil

¹⁷ Issiweř SIDI ak-d Musa inna:

¹⁸ “Siweř ak-d Harun d tarwa nnes u ak-d marra ayt n Israyil uca ini asen ‘D man aya iggur i kuř ijjen zi taddart n Israyil u i ibarraniyyen di Israyil nni yiwyen tawhibt nnes tenni dd-yusin ak-d marra řewud nsen d marra tiwhibin nsen nni wcin s řxađar, uřa d tenni dd-ssqarrben am tęaršt n wecmađ i SIDI: ¹⁹ maęend ad kenniw yarr ad tiřim tettwaęebbřem ittxeřša ad yiři d ijj n wewtem icnan ęae zi řebhayem, zeg iħuřiyyen nię zeg icariyyen. ²⁰ War izemmar ad dd-tes-sqarrbem ca n řħajet dayes aneęđab, minzi aya war dd-ittarri kenniw ad daywem ittwař arđa.

²¹ Mařa ijj n weryaz issqarreb-dd tayaršt n řehna ęar SIDI maęend ad ikemmeř ijj n lwaed, nię am ict n tewhibt s řxađar, *ad tiři d ijj n umuddar* icnan ęae zi řebhayem nię zeg wuęi, ħima ad dayes ittwař arđa. War izemmar ad dayes yiři uřa d ijj n řeib. ²² Min ięan d adaryar nię d aneđbař nię min di ğant tfiđřiwin nię jdam nię ccamet texsar war t-idd tessqarrabem ca ęar SIDI uca war zzayes ttiwyem tewhibt n tmessi i SIDI x uealęar.

²³ *Maca* afunas nię ijj zeg wuęi iqebřen zi ssibbet n tuzzeggart nię tuqudeđt ařtas, ieedeđ ad t-idd tesswejded am ict n tewhibt s řxađar, maca i yijj n lwaed war iseęřen i arđa. ²⁴ Min idgedgen, min iřbezzen, min icarrgen, min ittwaęessen war t tessqarrabem ęar SIDI, war tteggem aya di temmurt nwem. ²⁵ Zeg ufus n mmis n ubarrani war ttqeddamem ca zi marra man aya macca i AREBBI, minzi dayes řyecc nsen uřa d nneęšan dayes, *man aya* war ittwaęebbiř ca di řtewee nwem.”

²⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁷ “Xmi dd-ixeęęe ufunas nię izmar nię ięayđ, *xenni* ad yiři sadu ħeřtu n yemmas sebea n wussan. Zeg wass wiss tmenya u awarni as ad iřreħ i yarđa am tewhibt n tmessi i SIDI. ²⁸ War tteęruři afunas nię yijjen zeg wuęi ak-d mmis deg wass d ijj. ²⁹ X minni texsem ad tqeddmem tayaršt n uqadi i SIDI, qeddem *xenni* min iřeřřen i yarđa nwem. ³⁰ Ad tettwacc deg wass nni simant nnes. War zzayes ttejjim ca ař řřbeħ. Necc d SIDI!

22:8 Uffuy 22:31; Lawi 17:15; Ĥazq. 44:31

22:13 Lawi 10:14

22:21 Aewd. 15:21; 17:1

22:30 Lawi 7:15

ILAWIYYEN

³¹ Ad teħdam řumurat inu uca ad zzaaysen teggem. Necc d SIDI!

³² War ttesseiřim isem inu iqeddsen, *hima* necc ad iřiy ttwaqeddsey d řwest n ayt n Israyil. Necc d SIDI, wenni kenniw issqeddsen, ³³ d wenni kenniw dd-issuffyen zi temmurt n Miřra, *hima* ad iřiy d AREBBI i kenniw. Necc d SIDI!”

Řeeyad n Arebbi

23¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

² “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Řeeyudat ittwaggen n SIDI, inni x i ya tbarrħem, ad iřin d imuniten iqeddsen. aqa-ten d řeeyudat inu ittwaggen.’³ Setta n wussan ad txedmem, maca deg **wass wiss sebea ad yiři d ssebt n arraħet**, ijj n umuni iqeddsen. War dayes txedmem. Aqa d ssebt i SIDI di marra tizeddiyin nwem.

⁴ Aqa d ina d řeeyad ittwaggen n SIDI, imuniten iqeddsen, inni i ya tbarrħem deg wussan nsen ittwaggen.

⁵ Deg uyur amezwaru, deg **wass wiss arbeetac** n yuyur, jar ucecci d tmeddit, aqa-tt d **tayarřt n useedu n SIDI**. ⁶ Deg **wass wiss xemmesřac** n uyur nnit, *ad yiři d řeid n weyrum břa antun* i SIDI. Sebea n wussan ad teccem ařrum břa antun. ⁷ Ass amezwar ad teggem ijj n umuni iqeddsen. Kenniw war tteggem uřa d ict n řxedmet tettwaxeř. ⁸ Sebea n wussan *kemmiřen* ad tawyem ict n tewhibt n tmessi i SIDI uca deg **wass wiss sebea ad din yiři ijj n umuni iqeddsen**. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřsa ad igg.”

⁹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁰ “Siweř ak-d ayt n Israyil, ini asen ‘Mařa tiwđem řar temmurt nni d awem i ya wcey uca ad temjarem řřabet nnes, xenni ad tawyem ict n **tqebbiđt zi tamezwarut n řřabet nwem** řar ukehhan. ¹¹ Uca netta ad issenhezz taqebbiđt *nni* zi ssa řar da zzat i wudem n SIDI maħend ad zzaYES tettwaqebřem. Deg uteffu awarni ssebt ad tt issenhezz. ¹² Deg **wass min di i ya tenhezze**m taqebbiđt, ggur kenniw ad tesswejdem *eawed* ijj n izmar icnan qae n yijj n usegg^was am ict n tayarřt n wecmađ i SIDI. ¹³ Ad tiři tewhibt n *řyiřet* zi tnayen n teecuray n yijj n ‘ifa’ n waren azdad ixegđen s zzecc, aqa-tt d ict n tewhibt n tmessi s ict n řefwaħet ittfuħen i SIDI, u tawhibt nnes n useyyeb ad tiři d binu, ijj n arbee zeg ijj n ‘hin’. ¹⁴ War ttettem ařrum uřa d tidrin yurfen niy tizizawin ař ass min di dd-tiwym tawhibt nwem řar AREBBI. Aqa-tt d ict n tewřiyyet i řebda i *marra* řejyuř nwem mani mma i ya tzedym.

¹⁵ *Awarni as* ggur ad tħesbem s řmeqřub i yixef nwem zi řřbeħ awarni i ssebt, zeg **wass min di dd-tiwym taqebbiđt n tewhibt n wenhezzi**. Ittxeřsa ad iřin **sebea n wussan n ssebt s arraħet** tmun.

¹⁶ Ař ateffu n ssebt wiss sebea ad tħesbem s řmeqřub xemsin n wussan. Xenni ad tawyem ict n tewhibt n *řyiřet* n jdid i SIDI. ¹⁷ Ad dd-tawym tnayen n tecnifin n weyřum zeg imucan mani tzeddyem. Ad iřint zi tnayen n teecuray n yijj n ‘ifa’ n waren azdad, ggwint s wentun. Aqa-tent d timenza i SIDI. ¹⁸ Kenniw ad dd-tessqarrbem ak-d weyřum *eawed* sebea n izmaren cnan qae n yijj n usegg^was d ijj n umwa, amezyan n yijj n ufunas, d tnayen n icarriyyen. Ad iřin i tayarřt n wecmađ i SIDI ak-d tewhibt nsen n *řyiřet* d tewhibin nsen n useyyeb, *man aya* d ict n tewhibt n tmessi s ict n řefwaħet ittfuħen i SIDI. ¹⁹ Ad tesswejdem *eawed* ijj n umyan amezyan d tayarřt n

23:3 Uffuř 20:9; 23:12; Aewd. 5:13; Lk. 13:14

23:5 Uffuř 12:18; 23:15; Řxřa. 28:16; Aewd. 16:1

23:15 Aewd. 16:9,10

ddenb u tnayen n izmaren n yijj n usegg^was d t̄yaršt n řehna.²⁰ De priester zal ze met het brood van de eerstelingen *als* een beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE heen en weer bewegen, *samen* met de twee lammeren. Zij zullen voor de HEERE heilig zijn, voor de priester.²¹ Deg wass nnit ad t̄barr̄hem i yijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřša ad igg. *Aqa-tt* d ict n tewřiyyet i řebda mani mma i řa tzedřem i *marra* řeyjuř nwem.

²² Xmi i řa temjarem řyiřet n temmurt nwem, war mejjar ař aneggar n řtarf n yeyyar nnek u xmi i řa temjared, war mejjar qae marra. Ittxeřša ad tejjem cwayt i umezřuř u i ubarrani. Necc d SIDI, AREBBI nwem!”

²³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁴ “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Deg uyur wiss sebea, deg wass amezwaru n uyur, ad yiři d ssebt i kenniw, *ijj n wass n řidaret ak-d uřuđi s řbuq*, *ijj n umuni iqeddsen*.²⁵ War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřša ad igg. Ad dd-tessqarrbem ict n tewhibt n tmessi i SIDI.”

²⁶ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

²⁷ “Deg wass wiss eecra n yuyur wiss sebea ad yiři d **ass n řefdiyyet**. Ad t̄barr̄hem s yijj n umuni iqeddsen. Ad tesswađem ixef nwem uca ad dd-tessqarrbem ict n tewhibt n tmessi i SIDI.²⁸ War tteggem uřa d ict n řxedmet deg wass nni nnit, minzi aqa-t d ass n řefdiyyet mařend ad xawem ittwařdi ztat i wudem n SIDI, AREBBI nwem.²⁹ Minzi marra řeemar wenni war isswađeen ixef nnes deg wass nni, ad ittwaqess zi řgens nnes.³⁰ Kuř řeemar nni i řa iggin ca n řxedmet deg wass nni nnit, necc ad teřhiy řeemar nni zi řwest n řgens nnes.³¹ War tteggem uřa d ict n řxedmet. *Aqa-tt* d ict n tewřiyyet i řebda i *marra* řeyjuř nwem mani mma i řa tzedřem.³² Ad yiři d *ijj n ssebt n arrařet tmun i kenniw*. Ad tesswađem ixef nwem. Deg wass wiss tesa n yuyur, di řiřet, zeg ueecci řar ueecci nneđni ad teđdam arrařet nwem n ssebt.”

³³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

³⁴ “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini ‘Deg wass wiss xemmeřac n uyur wiss sebea *ad yiři d řeid n leuccuten* i SIDI.³⁵ Deg wass amezwaru ad yiři yijj n umuni iqeddsen. War tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřša ad igg.³⁶ Sebea n wussan ad dd-tessqarrbem tiwhibin n tmessi řar SIDI. Deg wass wiss tmenya ad din yiři yijj n umuni iqeddsen uca ad tawyem ict n tewhibt n tmessi i SIDI. *Aqa* d *ijj n umuni irekkzen d amqeddes*, war tteggem uřa d ict n řxedmet i ittxeřša ad igg.

³⁷ Ina d řeyyudat ittwađen n SIDI inni zi i řa t̄barr̄hem d imuniten iqeddsen mařend ad tessqarrbem ict n tewhibt n tmessi ear SIDI, tct n t̄yaršt n wecmađ d ict n tewhibt n řyiřet, ict n tewhibt i t̄yaršt d tewhibin n useyyeb, kuř ass min ittwađen i wass nni,³⁸ barra i *t̄yarša nwem n wussan n ssebt n SIDI d tewhibin nwem d lwueud nwem d tewhibin nwem s řxađar*, inni *tettnamam* ad tent tewcem i SIDI.³⁹ Maca deg wass wiss xemmeřac n yuyur wiss sebea, xmi i řa tessmunem řyiřet n temmurt, *xenni* ad teeyydem řeid n SIDI sebea n wussan. Deg wass amezwaru *ad yiři yijj n wass n ssebt uřa deg wass wiss tmenya ad din yiři yijj n wass n ssebt*.⁴⁰ Deg wass amezwaru ad teksim řefrue n tcejjura icewwaren: tiseđwin n tini d tiseđwa n tcejjura s tefray ařas d *tseđwin* n tcejjart n tmemřač n tyezratin. Sebea n wussan ad t̄farřem ztat i wudem n SIDI, AREBBI nwem.

⁴¹ Ad teeyydem řeid n *leuccuten* sebea n wussan deg usegg^was i SIDI. *Aqa-tt* d ict n tewřiyyet i

23:22 Lawi 19:9; Aewd. 24:19

23:24 řxřa. 29:1

23:27 Lawi 16:29,31; řxřa. 29:7

23:30 ‘bnadem’ - s Teibranit ‘řeemar’.

23:34 Uffuy 23:16; řxřa. 29:12; Aewd. 16:15

23:36 Yuř. 7:37

23:40 ‘tacejjart n tmemřač’ - s Teibranit ‘tacejjart n yeyřar’.

řebda i marra řejyuř nwem. Ad t teyydem deg uyur wiss sebæa. ⁴² Ad tzedym sebæa n wussan deg iuccuten. Marra inni dd-ittwaxeřqen di Israyil ad zedym deg iuccuten, ⁴³ ĥima ad ssnen marra řejyuř nwem, belli necc ggiy ad zedym ayt n Israyil deg iuccuten, umi necc ten ssuffyey zi temmurt n Miřra. Necc d SIDI, AREBBI nwem!” ⁴⁴ Ammu i issiweř Musa ak-d ayt n Israyil x řeeyudat itt waggen n SIDI.

Izerfen i teftiřin n zcet d weyrum n wesscan

24 ¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna: ² “Umur ayt n Israyil mařend ad ac-dd awyen i tfawt zcet iřfan ttwaddzen tt-idd zi zzi-tun, ĥima ad tejjem tifawt tařeqq i řebda. ³ Harun ad t isettef řebda zcat i wudem n SIDI zi ġiřet ař řšbeř zcat n ureĥĥaf n Cchadet deg Uqiđun n Umsagar. *Aqa-tt* d ict n tewřiyet i marra řejyuř nwem. ⁴ Ittxeřša as ad isettef řebda tiftiřin i iġan x řqendiř izdigen zcat i wudem n SIDI. ⁵ Ad teksid aren azdad uca ad zzayes tessegg^wed teneac n řemsemnat. Ict n temsemment ad tiři zi tnayen n teccurin n *yijj n ‘ifa’ n waren azdad*. ⁶ Ad ten tegged di tnayen n isettifen, setta deg ijj n usettif x tzewđa izdigen zcat i wudem n SIDI. ⁷ Ad tegged x *kuř* asettif jjaw i řfan wenni i řa yiři i řidaret ak-d weyrum. *Aqa-tt* d ict n tewhibt n tmessi i SIDI. ⁸ Di *kuř* ass n ssebt ad isettef aya řebda zcat i wudem n SIDI di ttwæc n ayt n Israyil. *Aqa-t* d ijj n řeahd i řebda. ⁹ Ad yiři *weyrum* i Harun d tarwa nnes inni t i řa ccen deg wemcan amqeddas, minzi *aqa-t* d tamqeddast qæc zi tewhibin n tmessi n SIDI. *Aqa-tt* d ict n tewřiyet i řebda.”

Řeiqab i wenni iceqqfen di Arebbi u i wenni iggin tuæeffna

¹⁰ Mmis n ict n temyart Tisrayilect teffeř řar barra. Netta tuřa-t d mmis n yijj n weryaz d Amiřri izeddyen řar tarwa n ayt n Israyil. Mmis n Tisrayilect d ijj n weryaz Asrayili mmenyen ak-d wawaya di řmargeř n řeekar. ¹¹ Mmis n temyart Tisrayilect iceqqef deg Yisem uca ikk^war. *Xenni* iwyen t řar Musa. Yemmas, qqaren as Cilumiya, yeġis n Dibri, zi teqbič n Dan.

¹² Gġin ad xas ĥđan mařend ad asen immeř *min i řa ggen* zeg uqemmun n AREBBI. ¹³ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna:

¹⁴ “Suffey-dd wenni ineeřen barra i řmargeř n řeekar uca marra inni d as iřin ad ssarsen ifassen nsen x uzeġif nnes. *Xenni* ad t tarjem tamesmunt marra. ¹⁵ Ad tessiwred ak-d marra tarwa n Israyil uca ad asen tinid ‘*Kuř* aryař nni i řa ineeřen AREBBI, ad yarbu ddenb nnes. ¹⁶ Wenni ittceqqafen deg Yisem n SIDI, ad ittwaney nican. Marra tamesmunt ad t tarjem s yezra. Ad ittwaney ubarrani uřa d wenni dd-ittwaxeřqen di temmurt mařa ittceqqef deg Yisem.

¹⁷ Mařa ijj n weryaz inyā řeemar n ca n bnađem nneđni, *xenni* ad ittwaney nican. ¹⁸ *maca* wenni inyā řeemar n ict n řebhimet, ad t yarr: řeemar s řeemar.

¹⁹ Mařa ijj n weryaz issyizem amqarreb nnes, *xenni* ad zzayes ggen am mammeç igga netta:

²⁰ tarezzit, s tarezzit, tiřt s tiřt, tiymest s teymest. Anect issyizzem netta ijj n bnađem, *ammu* d as i řa ggen *eawed*.

²¹ Wenni inyā ict n řebhimet, ad tt yarr u wenni inyā ijj n bnađem, ad ittwaney *simant* nnes.

²² Ad řarwem yiři d ijj n uzerf i ubarrani amecnaw i wenni dd-ixeřqen di temmurt, minzi necc d SIDI, AREBBI nwem!”

²³ Inna Musa i ayt n Israyil ad ssuffyen wenni tuřa ineeřen barra i řmargeř n řeekar ĥima ad t arejmen. Uca ayt n Israyil ggin am mammeç t yumur SIDI i Musa.

24:9 Uffuy 29:32; Lawi 8:31; 1 řam. 21:6; Mt. 12:4

24:20 Uffuy 21:24; Aewd. 19:21; Mt. 5:38

Asegg^was n ssebt d usegg^was n usriwřew

25¹ Issiweř SIDI ak-d Musa řar wedrar n Sina, inna:
 2² “Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen ‘Xmi i řa tawđem řar temmurt nni d awem řa wceř, xenni ad tareyyeř temmurt, ijj n wareyyeř n ssebt i SIDI. ³ Setta n isegg^wusa ad tzareed iyyar nnek uca setta n isegg^wusa ad tezbared tazayart nnek uca ad tessmuned řyiřet nnes, ⁴ maca deg usegg^was wiss sebea ad tiři ict n arrařet n ssebt i temmurt, ijj n ssebt i SIDI. War tzarreed ca iyyar nnek u war tzebared ca tařwict n tzayart nnek. ⁵ Min dd-iřemmyen amenni waha, war t mejjarem u adiri war t zebbarem ca zi tzayart war ittwiřidin. Ad yiři d ijj n usegg^was n ssebt i temmurt. ⁶ řřabet n arrařet n ssebt n temmurt nnek ad awem tiři d macca, i cek, i yismey nnek, i tayya nnek, i ucewwař nnek uřa i umezduř n zzyada nnek nni akidek izeddyen am ibarraniyyen. ⁷ řřabet nnes marra ad tiři d macca i řebhayem u i řmař nni iřan di temmurt nnek.

⁸ Ad řtesbem kenniw *ewawed* sebea n ssimanat n isegg^wusa, sebea wwet itt di sebea n isegg^wusa, mařend ad awđen wussan n sebea n simanat n isegg^wusa *munen* řar tesa u-rebein n isegg^wusa.

⁹ Xenni deg uyur wiss sebea, deg wass wiss eecra n yuyur, ad řduđed di řbuq s wesruddeř řar marra iřezdisen. Deg wass n řřefdiyyet ad tejjed řbuq ad as řřen di marra tammurt nwem. ¹⁰ Ad tessqeddsem asegg^was wiss xemsin uca ad tbarřem s řřelli i marra imezdař di marra tammurt. Ad yiři d ijj n usegg^was n usriwřew i kenniw uca ad dd-ieqeb kuř aryaz řar wagřa nnes u řar rař nnes. ¹¹ Asegg^was n usegg^was wiss xemsin ad awem yiři d ijj n usegg^was n usriwřew. War tzarreem u war tmejarem min i řa iřemmyen amenni waha u war tzebarem ca zi tzayart war ittwiřidin, ¹² minzi aqa d asegg^was n usriwřew! Aqa tzemmarem ad teccem řyiřet n yeyyar.

¹³ Deg usegg^was-a n usriwřew ad dd-ieqeb kuř iijen řar wagřa nnes. ¹⁴ Meřmi cek i řa tezzened ca i umqarreb nnek niř mařa tesyid ca zeg ufus n yijj n umqarreb nnek, *xenni* war ittxeřři uřa d iijen ad iřebben wenneđni. ¹⁵ *Elahřab* řqedd n isegg^wusa zeg wami iřa usegg^was n usriwřew, ad tesyed zeg umqarreb nnek u *elahřab* řqedd n isegg^wusa n řřabet ggur ad kik yegg tamenziwt.

¹⁶ Ma aqa dinni ead ařřas n isegg^wusa řar zzat, xenni ad tarnid di ttaman n tmesyiwt nnes u mařa aqa dinni ead drus n isegg^wusa řar zzat, uca xenni ad tessneqřem di ttaman n tmesyiwt nnes minzi netta ad izzenz it i cek elahřab řqedd n isegg^wusa n řřabet. ¹⁷ War ittřebbin řed amqarreb nnes. Gg^wed AREBBI nnek, minzi aqa necc d SIDI, AREBBI nwem!

¹⁸ Đfarem tiweřřa inu, řđam lfarayıđ inu uca ggem zzaysent, ad tzedřem *xenni* di temmurt di řaman. ¹⁹ Tammurt ad tewc řyiřet nnes u kenniw ad zzayes teccem ař i řa tejjinwem uca ad din tzedřem di řaman. ²⁰ Uca mařa tennim ‘Min i řa necc deg usegg^was wiss sebea? Aqa da war nzemmar ad nzarree u war nzemmar ad nessmuni řřabet nney!’, ²¹ *xenni* necc ad awem-dd ssekkey lbaraka inu řima tammurt ad tewc řyiřet i řřata n isegg^wusa. ²² Deg usegg^was wiss tme-nya ad tzareem *ewawed*. Uca ad teccem zi řřabet taqđimt ař asegg^was wiss tesa. Ař i řa tiři řřabet nnes n jdid, ad teccem *ead* zi řřabet taqđimt.

²³ Tammurt war tettmenzi i řebda, minzi aqa tammurt aqa-tt inu uca kenniw *xenni* d ibarraniyyen d imezday n zzyada i teřam. ²⁴ X uya ittxeřřa kenniw ad tewcem ttesriř i řřefdiyyet n temmurt di marra tammurt n wagřa nwem. ²⁵ Mařa umac izřeđ uca izzenz ca zeg wagřa nnes,

25:2 Uffuř 23:10

25:8 ‘simanat’ - niř ‘imalasen’.

25:9 ‘ass n řřefdiyyet’ - s teibranit ‘ass n řřefdiyyat’.

ILAWIYYEN

ad dd-yas umefdi, raġ nnes yudsen, maħend ad ifdi min izzenz umas. ²⁶ Maġa aryaz war ħares bu umefdi, *maca* afus nnes izemmar ad yaf min icfan i řefdiyyet nnes, ²⁷ *xenni* ad iħseb isegg^wusa zeg wami tettwammenz *temmurt* uca ad ixegħes min iqqimen i weryaz umi tt izzenz uca ad tt-idd yarr ħar wagħa nnes. ²⁸ Maġa afus nnes war yufi řqedd ħima ad as-dd yarr min tuħa izzenz, *xenni* min tuħa izzenz ad iqqim deg ufus n wenni t isyin ař *asegg^was n* usřiwřew. *Maca* deg usegg^was n usřiwřew man aya ad ittwarekk uca ad t-idd yarr ħar wagħa nnes.

²⁹ Maġa ca n yijjen izzenz taddart nnes deg ict n tendint yennden s řehyuđ, *xenni* izemmar ad tiři řefdiyyet nnes ař d iedu ijj n usegg^was zeg wami tettwagg tmenziwt nnes. *Marra* ussan nni izemmar ad tiři řefdiyyet. ³⁰ *Maca* maġa war tettwafdi di řmijař n yijj n usegg^was, *xenni* taddart di tendint nni, *dd-innden s weybar niy* břa aħbar, ad tt tiři řebda i wenni tt isyin, i *marra* řeyjuř nnes. War tettwarekk deg usegg^was n usřiwřew. ³¹ *Maca* tudrin nni n ředcur i umi war dd-inniđ řħiđ, ad ttwareħesbent amecnaw ijj n yeyyar n temmurt. Danita izemmar ad yiři wezřef n wefdan uca ad ittwarekk yeyyar deg usegg^was n usřiwřew. ³² X tneddam n llawiyyen, tudrin di tneddam n wagħa nsen, aqa llawiyyen ħarsen řħeqq i řebda ħima ad tent fdin. ³³ U maġa ca n yijjen isya *ca* zeg llawiyyen, *xenni* min immenzen zi taddart d tendint ad ittwarekk deg usegg^was n usřiwřew, minzi tudrin n tneddam n llawiyyen aqa-tent d aġra nsen di řwest n ayt n Israyil. ³⁴ Iyyar nni iqqnen ħar tneddam, war ittmenzi, minzi *aqa-t* d aġra nsen i řebda.

³⁵ Maġa umac ižřed uca ifassen nnes bđan ad arjijen din ħark, *xenni* ittħeřša ad t-idd tsennded maħend ad ibedd, uřa d ijj n ubarrani niħ d ijj n umezduħ n zzyada, maħend ad iqqim ad iddar ħarek. ³⁶ War zzyes tkessid arriba uřa d arbeħ, *maca* ad tegg^wded zi AREBBI nnek, ħima umac i din ħarek iqqim iddar. ³⁷ War d as tticc *tmenyat n* nnuqart s arriba u war d as tticc *macca s* arbeħ. ³⁸ Aqa necc d SIDI, AREBBI nwem wenni kenniw dd-issuffyen zi temmurt n Miřra ħima ad awem wcey tammurt n Kenean u ħima ad iřiy d AREBBI i kenniw.

³⁹ Maġa umac ižřed am kik iħa uca immenz ac i cek, war t tettarrid ad ixdem amecnaw ismeħ.

⁴⁰ Ad kik izdeħ amecnaw acewwař, amecnaw ijj n umezduħ n zzyada, uca ad ac ixdem ař asegg^was n usřiwřew. ⁴¹ *Xenni* ad xak iffey netta, netta *simant nnes* ak-d tarwa nnes uca ad idweř ħar raġ nnes u ad idweř ħar wagħa n řejdud nnes. ⁴² Minzi aqa-ten d isemyan inu inni ssuffyey necc zi temmurt n Miřra. War ttmenzin am mammec ittmenza ijj n ismeħ. ⁴³ War xas ttseġeđ s řeqsaħet, *maca* ad tegg^wded AREBBI nnek. ⁴⁴ X ismeħ nnek niħ x tayya nnek inni ħarek i ħa yiřin, ad iřin zi řegnus i d ak-dd innđen. Zzaysen ad tesyed isemyan d teyyawin. ⁴⁵ Tzemmarem ad ten tesyem zi tarwa n imezday n zzyada inni izeddyen jarawem am ibarraniyyen u zi twacunin nsen inni akidwem iħan, inni dd-ittwaxeřqen ħarwem di temmurt nwem. Nitni ad dewřen d aġra nwem. ⁴⁶ Uca ad ten tejjed d řwart i tarwa nwem awarni awem. Tzemmarem ad ten tarrem ad awem xedmen řebda, *maca* x aytmatwem, ayt n Israyil, war ttshelltem kuř ijj x wennedni s řeqsaħet.

⁴⁷ Maġa afus n yijj n ubarrani niħ n yijj n umezduħ n zzyada i *izeddyen* jarawem yiweđ, uca umac i ħares izeddyen idweř ižřed, ad izzenz ixef nnes i ubarrani wenni izeddyen ħarek niħ i yijjen zi jjadira n twacunt n ubarrani nni, ⁴⁸ *xenni* izemmar, awarni ma izzenz ixef nnes, ad ittwarefdi. Ijjen zeg aytmas ad t ifdi. ⁴⁹ Niħ ezizis niħ mmis n eemmis ad t ifdi niħ ijjen zi raġ nnes yudsen, zi tawja nnes, ad t ifdi niħ maġa afus nnes issmun min icfan, *xenni* izemmar ad ifdi ixef nnes. ⁵⁰ Ad

25:25 'amefdi' - aryaz wenni t i ħa ifdin.

25:36 Uffuy 22:25; Aewd. 23:18; Awřn. 28:8; Ĥazq.18:8; 22:12

25:36 'arriba' - niħ řřayda'.

25:37 'arriba' - niħ řřayda'.

25:39 Uffuy 21:2; Aewd. 15:12; Irm. 34:14

25:43 Afa. 6:9; Kul. 4:1

igg řehsab ak-d wenni t isyın zeg usegg^was min di izzenz ixef nnes řares ař asegg^was n usřiwřew u ttaman n tmenziwt s nnuqart ad yiři elahsab řqedd n isegg^wusa, *inni i řa ittwařesben am* wus-san n yijj n ucewwař *ixeddmen* akides. ⁵¹ Mařa aqa din ead ařas n isegg^wusa řar zzat, ad ixegęš i řefdiiyyet nnes anect n ttaman s *tmenyat* n nnuqart i zi ittwasęy. ⁵² Mařa ead drus i iqqimen n isegg^wusa ař asegg^was n usřiwřew, *xenni* ad igg i yixef nnes ijj n řehsab uca ad ixegęš i řefdiiyyet nnes elahsab isegg^wusa nnes. ⁵³ Am yijj n ucewwař ad řares iqqim zeg usegg^was ař asegg^was. War xas ttshelltem s řęqsahet zzat i tiřřawin nnek. ⁵⁴ Mařa war ittwařdi s marra aya, *xenni* ad ifekk deg usegg^was n usřiwřew, *netta* d tarwa nnes akides.

⁵⁵ Minzi ayt n Israyil aqa-ten d isemyın inu inni ssuffęyę zi temmurt n Miřra. Aqa necc d SIDI, AREBBI nwem.”

Lbaraka n nneřřet

26¹“War tteggem i yixef nwem lařnam, war ssbeddam řęyarař ineqcen ura d ijj n umayřdu *iqeddsen* uca war ssrusam řęyarař n wezru di temmurt nwem řima ad asent tařarem, minzi necc d SIDI, AREBBI nwem!

² Ad teřdam ussan n ssebt inu uca ad awem iqarr ijj n uweqqar yuęęen n zzawect iqeddsen inu, aqa necc d SIDI!

³ Mařa ad tuyurem di tweřřa inu uca ad tetřřem di řumurat inu uca ad zzaysent teggem, ⁴ *xenni* necc ad awem wceę anzar di řweqt uca tammurt ad dd-tawi řřabet nnes uca ticejjura n yeyyar ad wcent řęięęet nsent. ⁵ Asarwet ad yiři ař ařqađ n uđiř uca ařqađ n uđiř ad yiři ař řweqt n uzarree uca ad teccem ař i řa tejjawnem uca ad tzedęem di řaman di temmurt nwem. ⁶ Necc ad wceę řehna di temmurt. Ad tetřřem uca war ittiři wi *kenniw* i řa issigg^wden. Necc ad mřiy imuddaren ieffanan zi temmurt uca ssif war dd-izekk^wi x temmurt nwem. ⁷ Kenniw ggur ad teđfarem řęedyan nwem uca nitni ad wđan s ssif nwem zzat i tiřřawin nwem. ⁸ Xems n yery-azen zzaywem ad đfaren mya uca mya zzaywem ad đfaren eecra-ařef uca řęedyan nwem ad wđan s řęqđęę n ssif zzat i tiřřawin nwem. ⁹ Minzi necc ad dd-dewřęę řarwem uca ad awem-dd jjeę řęięęet uca ad kenniw arnię uca ad smetneę řeahd inu akidwem. ¹⁰ Ad teccem ead zi zzad nni txeznem uca *xenni* ad tekksem deyya *zzad* aqdim *mařend ad tejjem amcan* i jdid. ¹¹ Necc ad ggeę Tazeddiyt inu di řwest nwem uca řęemar inu war zzaywem itteiffi ca. ¹² Ad uyureę jara-wem, necc ad iřiđ d AREBBI nwem uca kenniw ad ayi tiřim d řęens inu. ¹³ Necc d SIDI, AREBBI nwem, wenni kenniw dd-issuffęen zi temmurt n Miřra řima war ttiřim ead d isemyın nsen. Necc arzię imqeęađen n uzayřu nwem uca nedheę kenniw s wudem yuři.

¹⁴ Maca mařa war d ayi tesřim nię war tteggim marra min zi kenniw umureę ¹⁵ uca mařa tesseřqarem tiweřřa inu uca řęemar nwem ad ieiff zi lřarayiđ inu, ař i řa tawđem war tetteggem ead marra řumurat inu ař i řa tarzem řeahd inu, ¹⁶ *xenni* necc ad awem ggeę aya: ad xawem-dd ssehwię arjef d bu-deęis d tmesi n arwař nni i řa iteřhan tiřřawin uca ad ttwaęeddben řęemar. Ad tzareem zzaričet nwem bařę, *minzi* řęedyan nwem ggur ad tt cen. ¹⁷ Ad ggeę udem inu đidd nwem uca ad texřarem zzat i wudem n řęedyan nwem uca inni kenniw icarrhen ad

26:1 Uffuę 20:4; Aęwd. 5:8; 16:22; Izhd. 97:7

26:2 Lawi 19:30

26:3 Aęwd. 28

26:5 Lawi 25:19

26:6 Ayub 11:18,19

26:8 Yacuwa 23:10

26:8 ‘zzat i tiřřawin nwem’ - s Teibranit ‘zzat i wudmawen nwem’.

26:11 řazq.37:26; 2 Kur. 6:16

26:14 Aęwd. 28:15; Igj. 2:17; Mal. 2:2

xawem šellten uca kenniw ad tarewřem břa mma idfar i kenniw-dd ħed. ¹⁸ U mařa awarni man aya ead war ħari tešřim, necc ad ħares arniy sebea n twařawin mařend ad kenniw webbexy x ddnub nwem. ¹⁹ Necc ad arzey aeffar n jjeħd nwem uca ad arrey ajenna nwem am wuzzař d temmurt nwem am nnħaš. ²⁰ Ad ittawgg jjeħd nwem bařeř uca tammurt nwem war tetticc šřabet nnes u ticejjura n temmurt war tticcent řyiget.

²¹ Mařa temmeařam kidi uca war tettekseme ad ayi tešřim, *xenni* necc ad xawem dd-ssehwiy ead sebea n jřayeh anect n ddnub nwem. ²² Ad ħarwem-dd ssekkey řewħuc mařend ad awem xedfen tarwa nwem uca ad sshellken řebħayem nwem uca ad ssneqšen *leadaď nwem* u ibriden nwem ad dewřen d dđmani.

²³ Mařa s *marra* man aya kenniw war d ayi ttešřim, maca mařa ead *teqqimem* tettemeařam kidi, ²⁴ *xenni* uřa d necc ad kidwem mmeařiy uca ad xawem-dd ssehwiy ead sebea n jřayeh x ddnub nwem. ²⁵ Ad xawem ssekkey ijj n ssif nni i ya issekkaren antaqem n řeahd inu ař i ya tettwassmunem di tneddam nwem. *Xenni* necc ad ssekkey řtaeun di řwest nwem uca kenniw ad tetwasellmem deg ufus n řeedu nwem. ²⁶ Xmi i ya arzey řecweč n weyřum nwem, *xenni* eecra n temyarin ad ssengg^went ayrum nwem di tefqunt d ict uca awarni mma ad weznent ayrum ad t i-dd arrent uca kenniw ad t teccem, maca war tettjiwinem. ²⁷ Mařa ead awarni man aya kenniw war ħari-dd tettesřim, *maca ead teqqimem* tettemeařam akidi, ²⁸ *xenni* necc eawed ad kidwem mmeařiy s tefqeħt uca ad kenniw arebbiy, wah necc, *ad kenniw arebbiy* ead sebea n imuren x ddnub nwem. ²⁹ Ad teccem kenniw aysum n iřenjiren nwen uřa d aysum n řenjirin nwem ad t teccem. ³⁰ Ad aredgey řegeudi *mani teebdem* uca ad ndarey ipilaren nwem n tfuct uca ad arrey řxecbat nwem x řxecbat n imeyđa n *lařnam nwem* uca řeemar inu ad kenniw ieiff. ³¹ Ad arrey tineddam nwem d řxirbat uca ad arrey tizawiyyin iqeddsen nwem ad dehcent uca war ttexsey ad cmeý ead řefwaħet ittfuħen. ³² Necc, wah necc, ad aredgey tammurt uca řeedyan nwem nni dayes izeddyen ad zzayes nnxeřen.

³³ Ad kenniw ssuzzarey jar řegnus uca ad ksey ssif awarni awem uca tammurt nwem ad tedweř d seħra uca tineddam nwem ad iřint d ict n řxarbat. ³⁴ Xenni tammurt ad xas arđan wussan n ssebt nnes, marra ussan n waredeğ. Kenniw ad tiřim di temmurt n řeedyan nwem. Xenni ad tareyyeh temmurt u ad tegg tcuni x wussan n ssebt nnes. ³⁵ Mařa ussan n wareddeğ ad ħares yiři wareyyeh, minzi tammurt war tareyyih ca deg wussan n ssebt nwem řami tuya kenniw dinni tzeddyem.

³⁶ Inni zzaywem i ya iqqimen ddaren, ad ggey deg wuřawen nsen tigg^wudi di temmura n řeedyan nsen, ař řħess n ict n tfarect i yiwi ušemmiđ ad xasen yazzeř u ad ten yarr ad arewřen am mammeć yarekkweř bnađem zi ssif, uca nitni ggur ad wđan, waxxa war xasen ittizzeř ħed.

³⁷ Ad nqarđen ijjen deg wenneđni am xmi zřin řeqđec n yijj n ssif, waxxa war xawem ittizzeř ħed u kenniw war tzemmarene ad beddem zzat i tiřawin n řeedyan nwem. ³⁸ Kenniw ad tettwahel-lkem jar řegnus uca tammurt n řeedyan nwem ad kenniw tecc.

³⁹ Inni zzaywem iqqimen ad ttwahellken di temmura n řeedyan nwem di ssibbet n řmuešiyet nsen uřa di ssibbet n řmuešiyet n řejdud nwem ad mmten akidsen.

⁴⁰ Maca mařa neemen s řmuešiyet nsen uřa d řmuešiyet n řejdud nsen ak-d řeyđar nsen i zi dayi yđaren uca eawed mmeařan akidi, ⁴¹ uca xenni uřa d necc mmeařiy akidsen u iwyey ten ħar temmurt n řeedyan nsen, niy mařa uř nsen war ixetnen ad yađar uca ad qebřen řexřaš i

26:17 Awřn. 28:1

26:24 2 řam. 22:27; Izhd. 18:27

26:26 řecweč n weyřum' - letterlijk 'azeğad n weyřum'.

26:29 Aewd. 28:53; 2 Ijğd. 6:28; Iğj. 4:10

26:30 2 Imzr. 34:7

26:34 Lawi 25:2

řmuesiyyet nsen, ⁴² *xenni* necc ad idareǵ di řeahd inu ak-d Yaequb uca eawed di řeahd inu ak-d Ishaq uca ad idareǵ di řeahd inu ak-d Ibrahim uca ad idareǵ di temmurt.

⁴³ Tammurt ad teqqim texwa zzaaysen uca ad xas arđan wussan n ssebt nnes umi teqqim d ict n řxarbet di ssibbet nsen uca nitni *ad řemden* ad qebřen leiqaab n řmuesiyyet nsen, wah minzi nđaren lfarayıđ inu u minzi řeemar nsen ieiiff zi tweřša inu.

⁴⁴ Sennej i uya aqa d wa: mařa aqa-ten di temmurt n řeedyan nsen, necc war ten netřarey ca u war ten tteiffiy ař ten i řa teħħiy u ad mħiy řeahd inu akidsen minzi necc d SIDI, AREBBI nsen! samen ⁴⁵ *Maca* di řtwee nsen ad eeqřey di řeahd inu ak-d řejdud nni ssnedhey zi temmurt n Miřra ztat i tiřřawin n řegnus maħend ad iřiy d AREBBI i nitni, necc d SIDI!"

⁴⁶ Tina d tiweřša d lfarayıđ d izerfan nni igga SIDI jaras d jar ayt n Israyil deg wedrar n Sina s ufus n Musa.

Lwuued d ufekki zzaaysen

27¹ Issiweř SIDI ak-d Musa, inna: ² "Siweř ak-d ayt n Israyil uca ini asen, aqa mařa ħed ixs ad ikemmeř ijj n lwaed i AREBBI, ad iřin řeemur i SIDI eļaħsab řqimet i tqeddared cek.

³ Mařa řqimet i tqeddared cek řqedd n ijj n weryaz zi *eicrin ař settin n isegǵ^wusa*, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared xemsin n uciql n nnuqart eļaħsab aciql n zzwect iqeddsen. ⁴ Mařa d ict n temyart, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared třatin n uciql.

⁵ Uca mařa d ijj n ubřiy zi *xemsa ař eicrin n isegǵ^wusa*, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared i yijj n weryaz eicrin n uciql u i ict n temyart eecra n uciql.

⁶ Mařa d ijj n uħenjir *zeg yijj n uyur ař xemsa n isegǵ^wusa*, *xenni* ad tiři řqimet i tqeddared i yijj n weryaz xemsa n uciql n nnuqart u i ict n temyart třata n uciql n nnuqart.

⁷ Mařa d ijj n mmis n bnadem zi *settin isegǵ^wusa niy sennej*, *xenni*, mařa netta d aryaz, ad tiři řqimet i tqeddared xemmetac n uciql u i ict n temyart eecra n uciql.

⁸ Mařa tuřa iřřed ařtas u war izemmar *ad iwc řqimet i tqeddared cek*, *xenni* ad t ssbedden ztat i wudem n ukehhan uca *xenni* ad iqeddar ukehhan řqimet nnes. Ad t iqeddar ukehhan eļaħsab min izemmar ad issmun ufus n wenni iwcin awař, *ammu* t i řa iqeddar ukehhan.

⁹ Mařa d řebhayem i zi i řa ssqarrben tawhibt i SIDI, *xenni* marra min zzaaysen i řa iwc netta i SIDI, ad yiři iqeddes. ¹⁰ War ittbeddiř u war ixeġef, *amuddar* icnan x wenni iqebħen niy *amuddar* iqebħen x wenni icnan. Mařa ibeddeř ead ict n řebhimet s ict n řebhimet nneđni, *xenni* ta d tenni i x tt ibeddeř ad iřint qeddsent.

¹¹ Mařa teġa d ict n řebhimet texmej i zi war izemmar ad qeddmen tawhibt i SIDI, *xenni* ad yarr řebhimet nni ad tbedd ztat i wudem n ukehhan. ¹² Akehhan ad iqeddar řqimet nnes jar min icnan d min war iħřin uca am mammec i tt i řa tqeddared cek, am ukehhan, *ammu* i řa tiři.

¹³ Mařa netta ixs ead ad tt ifdi, ad xas yarni ict n tesyart n texmusect n řqimet i tqeddared cek.

¹⁴ Mařa ca n yijjen aqa issqeddes *taddart* nnes maħend ad tiři tqeddes i SIDI, *xenni* ad iqeddar ukehhan řqimet nnes jar min icnan d min iqebħen. Am mammec iqeddar ukehhan řqimet nnes, *ammu* i řa tiři. ¹⁵ Mařa wenni tt issqeddsen, ixs ad ifdi taddart nnes, *xenni* netta ad xas yarni ict n tesyart n texmusect n řqimet ittwaggen s nnuqart uca ad tiři nnes eawed.

¹⁶ Mařa ca n yijjen issqeddes i SIDI *ca n tesyart n yeyyar* wenni řares, *xenni* ad tqeddared řqimet nnes eļaħsab zzarieet nnes. Zzarieet n ijj n 'uħumiř' n temzın *ad as ggen* xemsin n uciql. ¹⁷ Mařa

tuḡa issqeddes iyyar nnes zeg usegg^was n usřiwřew, *xenni* ad tedweř řqimet n *yeyyar* tbedd ełahřab řqimet i tqeddared.¹⁸ Mařa tuḡa issqeddes iyyar nnes awarni i usegg^was n usřiwřew, *xenni* akehhan ad as iřseb řqimet s nnuqart n isegg^wusa iqqimen ař asegg^was n usřiwřew u ad tt tessneqřed zi řqimet *tmun* i tuḡa tqeddared cek.¹⁹ Mařa wenni issqeddsen iyyar, ixs ad t ifdi nican, *xenni* ad yarni ict n tesřart n texmusect di nnuqart x řqimet i tqeddared cek uca *xenni* ad as yiři *eawed*.

²⁰ Mařa war ixs ad ifdi iyyar *nni* niḡ mařa izzenz iyyar i yijj n weryaz nneđni, *xenni* war izemmar ad ittwařdi ead *yeyyar*.²¹ Awarni řami dd-iffey deg usegg^was n usřiwřew, ad yiři iyyar iqeddes i SIDI amecnaw ijj n *yeyyar* ittwařharrmen qaę. Ad yiři d agra n ukehhan.

²² Mařa issqeddes i SIDI ijj n *yeyyar* wenni isya, *maca* war iđi *yeyyar* n wağra nnes,²³ *xenni* ggur ukehhan ad as iřseb ttaman n řqimet i tqeddared cek ař asegg^was n usřiwřew uca netta ad ixeęeř řqimet i tqeddared deg wass d ijj *am* ict n tmesřact tqeddes i SIDI.²⁴ Deg usegg^was n usřiwřew ad dd-ieqeb *yeyyar* eawed i netta i zi t tuḡa isya, i wenni tuḡa řar teęa temmurt d agra.²⁵ Aqeddar ad yiři ełahřab aciql n zzawect iqeddsen. Ad yiři uciql eicrin n ‘jira’.

²⁶ *Maca amenzu, wenni ifarzen i SIDI zi řebhayem* am umenzu, war t issqeddes ca uřa d ijjen, niḡ d afunas *i ięa* niḡ d izmar, aqa-t i SIDI.²⁷ *Maca* mařa tuḡa-t zi řebhimet ixemjen, izemmar ad tt ifdi ełahřab řqimet i tqeddared cek uca ad xas yarni ict n tesřart n texmusect. Mařa war tettwaředda, *xenni* ad temmenz ełahřab řqedd i tqeddared cek.

²⁸ *Maca* uřa d ict n řřahjet nni ittwařharrmen qaę, tenni iřarrem ca n weryaz i SIDI zi marra min řares ięan n iwdan d řebhayem d iyyaren, war izemmar ad immenz niḡ ad ittwařdi. **Marra min ięan ittwařharrmen qaę, ad yiři d amqeddas qaę i SIDI.**²⁹ Marra min ittwařharrmen qaę, min ittwařharrmen zeg iwdan, war izemmar ad ittwařdi, ittweřša ad ittwaney nican.

³⁰ **Marra tiecuray n temmurt**, zi zzariet n temmurt u zi řyięet n tcejjura, *ad iřin* i SIDI. Aqa qeddsen i SIDI *ięan*.³¹ Mařa ca n yijjen ixs ad ifdi ca zi řeęcur nnes, *xenni* ad xas yarni ict n tesřart n texmusect.³² X marra tiecuray zeg ifunasen d tfunasin d wuęi, zi marra min ikkin sadu uzeęađ *n unięi* ad yiři *umuddar* wiss eęcra iqeddes i SIDI.³³ War ggur ad yarzu mammeć tecna niḡ mammeć war teħři *i teęa*, uřa war t ittbeddiř ca, *maca* mařa ibeddeř it, *xenni amuddar* nni d wenni zi t i řa ibeddeř ad iřin qeddsen. War ieđdeř ad ittwařfeddi.”

³⁴ Aqa tina d tiweřša nni i zi iweřša SIDI i Musa u i ayt n Israyil deg wedrar n Sina.

27:25 Uffuy 30:13; Řxřa. 3:47; Ĥazq.45:12

27:26 Uffuy 13:2; 22:29; 34:19; Řxřa. 3:13; 8:17

27:28 Yacuwa 6:18; 7:13-26.